

Nuorten kokemuksia Ruokolahden koulun koulunuorisotyöstä

LAB-ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK), Sosiaali- ja terveysala
2023
Ronja Viljakainen

Tiivistelmä

Tekijä(t) Viljakainen, Ronja	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 36	Valmistumisaika 2023
Työn nimi Nuorten kokemuksia Ruokolahden koulun koulunuorisotyöstä		
Tutkinto ja koulutusala Sosionomi (AMK)		
Toimeksiantajaorganisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja) Koulunuorisotyö, Ruokolahden nuorisopalvelut		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Ruokolahden koulun koulunuorisotyötä. Tarkoituksena oli selvittää Ruokolahden koulun nuorten kokemuksia koulunuorisotyöstä sekä toiveita koulunuorisotyön toteuttamiselle jatkossa.</p> <p>Opinnäytetyö oli laadullinen tutkimus, jossa käytettiin laadullisia sekä määrällisiä tutkimusmenetelmiä. Aineistonkeruumenetelmä oli anonyymi kyselylomake, jolla kerättiin Ruokolahden koulun 6–9-luokkalaisten nuorten vastauksia koulun koulunuorisotyöstä.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena saatiin tietoa Ruokolahden koulun nuorten kokemuksista ja toiveista koulunuorisotyön toteuttamiselle. Samalla saatiin käsitys siitä, millainen merkitys koulunuorisotyöntekijällä on kouluympäristössä. Tulokset osoittavat, että koulunuorisotyöntekijä on toivottu henkilö osaksi kouluympäristöä. Ruokolahtelaiset nuoret toivovat koulunuorisotyön jatkuvan ja koulunuorisotyöntekijän olevan kiinteä osa koulun arkea. Koulunuorisotyöntekijä koetaan tärkeänä keskusteluapuna ja matalalla kynnyksellä tavoitettavana henkilönä. Lisäksi koulunuorisotyöntekijä nähdään henkilönä, joka voi puuttua kiusaamisen sekä nuoria osallistavana ja yhteisöllisyyttä tukevana toimijana.</p>		
Asiasanat koulunuorisotyö, kouluhyvinvointi, osallisuus, yhteisöllisyys, monialainen yhteistyö		

Abstract

Author(s) Viljakainen, Ronja	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2023
	Number of Pages 36	
Title of Publication The experiences of the youth about school youth work at Ruokolahti School		
Degree, Field of Study Bachelor of Social services (UAS)		
Organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party) School Youth work, Ruokolahti municipality youth services		
Abstract <p>The aim of this thesis was to develop the school youth work of the Ruokolahti School. The objective was to find out what kind of experiences and wishes the youth would have for the implementation of school youth work in the future at Ruokolahti School.</p> <p>This thesis was qualitative research which was carried out using qualitative and quantitative research methods. The material of this thesis was gathered using an anonymous survey intended to collect answers from students ranging from grades 6 to 9 at Ruokolahti School.</p> <p>The results of this thesis offer us insights about the experiences and the wishes of the youth in regards of the implementation of the school youth work at Ruokolahti School. Simultaneously we got an understanding of the meaning of a school youth worker in a school environment. The results show that the school youth worker is a desired person to be a part of the school environment. The youth of Ruokolahti hope for the continuation of the school youth work and for the school youth worker to continue being an essential part of the school's everyday life. The school youth worker is seen as important for conversational help and there is a low threshold to reach out. In addition, a school youth worker is seen as a person who can intervene in bullying and as a person who involves the youth and supports a sense of community.</p>		
Keywords youth work in schools, school wellbeing, involvement, sense of community, multiprofessional work		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Kouluhyvinvointi.....	2
2.1	Kouluhyvinvointi käsitteenä ja sen ulottuvuudet.....	2
2.2	Nuorten osallisuus ja yhteisöllisyys.....	5
2.3	Monialainen yhteistyö.....	5
3	Koulunuorisotyö.....	7
3.1	Matalan kynnyksen aikuinen osana oppilaiden arkea.....	7
3.2	Koulunuorisotyöntekijän monipuolinen työnkuva.....	8
4	Opinnäytetyön toteuttaminen.....	12
4.1	Laadullinen tutkimus.....	12
4.2	Aineistonkeruumenetelmät.....	12
4.3	Aineiston analyysi.....	14
4.4	Laadullisen tutkimuksen luotettavuus.....	15
5	Tulokset.....	17
6	Yhteenveto ja pohdinta.....	25
6.1	Johtopäätökset.....	25
6.2	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	27
6.3	Jatkokehittämissuhteet ja tulosten hyödynnettävyys.....	30
	Lähteet.....	32

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

1 Johdanto

Kouluissa ja oppilaitoksissa tehty nuorisotyö on lisääntynyt vuosien saatossa. Kouluissa ja oppilaitoksissa toteutettavassa nuorisotyössä on kuntakohtaisia vaihteluita esimerkiksi resurssien, menettelytapojen, työn kattavuuden, tavoitteiden ja monialaisten yhteistyöverkostojen osalta (Kivijärvi ym. 2022, 50). Kivijärven ym. (2022, 52) esittelemässä koulu- ja oppilasnuorisotyön intensiteetti kyselyaineistosta selviää, että kouluilla ja oppilaitoksilla on pystytty koronaelvytyshankerahan turvin palkkaamaan henkilö 100 %:n työajalla toteuttamaan nuorisotyötä. Resurssit olivat kuitenkin usein määräaikaista tai ne olivat käytössä alle kaksi vuotta. Joissakin kunnissa kerrottiin resurssien olevan käytössä toistaiseksi. Kuntien välillä esiintyy suuria eroavaisuuksia sen mukaan, kuinka hyvin resurssit mahdollistavat pitkäkestoisen ja suunnitelmallisen kehittämisen. Monet koulunuorisotyöntekijät toimivat kouluilla ja oppilaitoksilla osa- tai kokonaisaikaisella työajalla.

Ruokolahden kunnassa on tuotu esiin huoli ruokolahtelaisten nuorten hyvinvoinnista. Erityisesti koulussa on huomattu nuorten oireilun lisääntyminen tappeluiden, kiusaamisen, riitojen, ilkeiden ja yleisen välinpitämättömyyden myötä. Let Them Feel -hankerahoituksella on pystytty lisäämään nuorisotyön henkilöresurssia vuoden 2023 loppuun saakka ja tehostamaan koulunuorisotyötä. Ruokolahden kunnassa pyritään nuorisotyön myötä tarjoamaan apua matalalla kynnyksellä, tukemaan nuoria ja nuorten perheitä, koulun arkea ja koulussa tehtävää tärkeää kasvatus- ja opetustyötä ennaltaehkäisten yllä mainittujen ongelmien syntymistä. Koulunuorisotyön kautta pyritään myös tavoittamaan niitä nuoria, jotka eivät pitkien etäisyyksien vuoksi pääse käymään nuorisotilalla. (Puustjärvi 2022.)

Yhteistyökumppanina opinnäytetyölle toimii Ruokolahden nuorisotyö. Ruokolahden nuorisotyötä toteutetaan Ruokolahden kunnassa, nuorisolain asettamien tavoitteiden mukaisesti. Ruokolahden nuorisotyön palveluihin kuuluu avoin tilatoiminta, digitaalinen nuorisotyö ja etsivä nuorisotyö. Lisäksi Ruokolahden koululla toteutetaan koulun kanssa yhteistyössä koulunuorisotyötä. Nuorisotyön palvelut ovat tarjolla kaikille alle 29-vuotiaille nuorille. Avointa tilatoimintaa toteutetaan nuorisotilalla, joka sijaitsee Ruokolahden koululla. (Ruokolahden kunta.)

Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää Ruokolahden koulun koulunuorisotyötä. Tarkoituksena on selvittää Ruokolahden koulun nuorten kokemuksia koulunuorisotyöstä sekä toiveita koulunuorisotyön toteuttamiselle jatkossa. Nuorten mielipiteen selvittämisellä ja vaikuttamismahdollisuuden antamisella pyritään osallisuuden kuin myös kouluhyvinvoinnin tukemiseen (Halme & Harinen 2012, 71). Opinnäytetyön tutkimuskysymys on, minkälaisia kokemuksia Ruokolahden koulun nuorilla on koululla toteutetusta koulunuorisotyöstä.

2 Kouluhyvinvointi

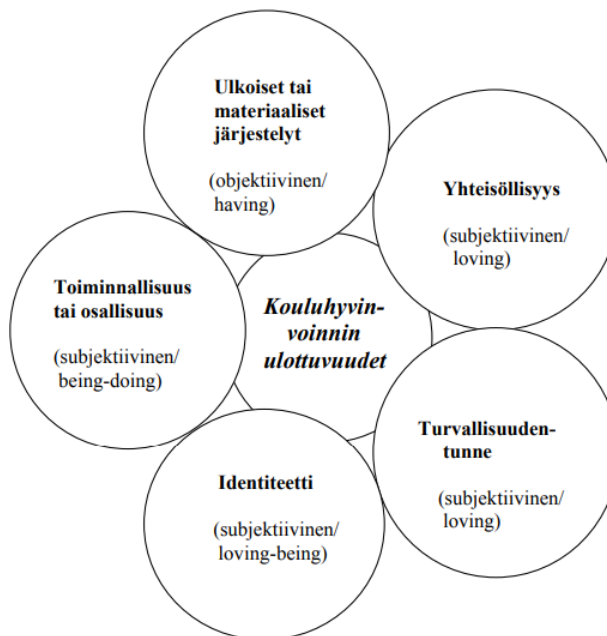
2.1 Kouluhyvinvointi käsitteenä ja sen ulottuvuudet

THL:n (2022) mukaan hyvinvointia voi tarkastella yksilön ja yhteisön näkökulmasta sekä hyvinvoinnin käsitteen rinnalle nostetaan usein sana terveys. Hyvinvoinnin ja terveyden käsitteiden lisäksi elämänlaatu ja materiaallinen hyvinvointi nousee keskeiseksi osaksi käsitteen määrittelyä. Hyvinvointia on mahdollista tarkastella myös yleisellä tasolla tai syventyä johonkin sen erityisalueeseen, kuten työ- tai kouluhyvinvointi.

Kouluhyvinvoinnin käsitteen määrittely ja kouluhyvinvoinnin mittaaminen on melko niukkaa ja hajanaista (Heinonen 2019, 57). Janhunen (2013, 19, 97) on tutkinut nuorten kouluhyvinvointia ja on määrittänyt kouluhyvinvoinnin alakäsitteiksi kouluviihtyvyyden ja koulutyytyväisyyden, jotka toimivat usein kouluhyvinvoinnin käsitteen rinnalla tai sijasta. Hyvinvoinnin toteutuminen koulussa on yhteistyötä, joka edellyttää sitoutumista. Koulun ilmapiirin tulee olla positiivinen, kannustava ja turvallinen, jolloin se lisää hyvinvointia. Alakäsitteiden välillä ei kuitenkaan ole selkeää yksimielisyyttä, jolloin esimerkiksi kouluhyvinvoinnin tutkimustulosten vertailu on hankalaa (Heinonen 2019, 57–58).

Oppilas- ja opiskeluhoitolaki on osana kouluhyvinvoinnin toteutumista. Oppilas- ja opiskeluhoitolaki (1287/2013, 2 §) määrittää lain tarkoituksiksi edistää *opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntymistä ja edistää oppilasyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä*. Opiskeluhoitolain mukaan opiskeluhoito kuuluu tehtäväksi kaikille oppilaitosyhteisössä toimiville ja opiskeluhoitopalveluista vastaaville työntekijöille (Perälä ym. 2015, 33).

Janhunen (2013, 78–79) on esitellyt väitöskirjassaan kouluhyvinvoinnin ulottuvuudet kouluhyvinvoinnin osatekijöiden sekä Allardtin (1976) tarveluokittelun, että Niemelän (2006) toiminnan teoriaan yhdistettynä. Yksittäiset kouluhyvinvoinnin ulottuvuudet mahdollistavat ymmärtämään kouluhyvinvoinnin sen kokonaisuudessa. Kouluhyvinvoinnin ulottuvuudet on esitetty kuviossa 1.

Kuvio 1. Kouluhyvinvoinnin ulottuvuudet (Janhunen 2013, 79)

Yhteisöllisyys

Kaverisuhteet ja vertaisryhmät sekä opettajien ammattitaito ja asenne toimivat perustana yhteisöllisyydelle kouluympäristössä. Koulu on sosiaalinen ympäristö, johon oppilaat menevät oppimisen lisäksi väistämättä rakentamaan sosiaalisia suhteita. Koulu siis toimii ympäristönä, jossa oppilaat tapaavat kavereita, ovat vuorovaikutuksessa muiden kanssa sekä toimivat vertaistukena muille oppilaille. Johonkin joukkoon kuulumisen ja hyväksytyksi tuleminen on merkittävä osa nuorten elämää etenkin peruskouluikäisenä. Kaverisuhteiden olemassaoloa ja porukkaan kuulumista voidaankin pitää oppilaiden koulunkäynnin perustarpeena. Myös suhteet opettajien ja oppilaiden välillä ovat merkittävä tekijä koulun ilmapiiriin ja yhteishengen kannalta; opettajien positiivinen ja kannustava suhtautuminen oppilaisiin tukee kouluviihtyvyyttä ja motivaatiota koulunkäyntiä kohtaan. (Janhunen 2013, 80–82.)

Turvallisuudentunne

Koulussa turvallisuudentunnetta luo kuri ja järjestys, yhteistyö koulun ja kodin välillä sekä koulun yleinen ilmapiiri ja yhteishenki. Kurilla ja järjestyksellä tarkoitetaan työrauhan ylläpitämistä sekä opettajan roolia auktoriteettina puuttua, niin oppilaiden oppimisasioihin, kuin myös kaverisuhteisiin. Koulun ja kodin välinen yhteistyö luo luottamusta opettajien ja vanhempien välille, jolloin keskustelu vaikeista ja koulunkäyntiä hankaloittavista asioista on helpompaa. Turvallisuudentunnetta lisää sekä vanhempien, että opettajien enempi puuttuminen oppilaiden koulunkäyntiin liittyviin asioihin. (Janhunen 2013, 83–85.)

Identiteetti

Janhunen (2013, 85–86) pitää identiteettiä tärkeänä perustana yksilön mahdollisuuteen olla oma itsensä ja luottaa omiin kykyihinsä. Oppilaiden mielipiteiden kysyminen ja niiden huomioiminen luovat tasapuolisuutta koulussa. Jokaisen oppilaan mielipiteen ilmaisu tulisi olla mahdollista, jotta hyvän ryhädynamiikan säilyttäminen ja eriarvoisuuden välttäminen toteutuisi. Hyväksytyksi tulemisen tunne on oppilaille tärkeää. Kun oppilas on itse saavuttanut pisteen, jossa hän on omaksunut oman ainutlaatuisen arvonsa, on hänellä kyky nähdä kaverit ja muut oppilaat tärkeinä yksilöinä ryhmässä. Mahdollisuus omana itsenä toimimiseen ja omiin kykyihin luottaminen ovat identiteetin perustan tavoin keskeisiä asioita koulumotiivaation ja oppimisen kannalta. Haastetta kuitenkin luo se, miten koulussa kyetään ottamaan huomioon oppilaiden erilaiset kyvyt ja lahjat.

Toiminnallisuus tai osallisuus

Erilaisten toimintojen kautta oppilaat pääsevät toteuttamaan itseään, löytämään oman paikkansa yhteisössä sekä heillä on enemmän vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia. Toiminnan, esimerkiksi tukioppilastoiminnan, myötä oppilas on osana jotain asiaa, jossa hän on jäsenenä korvaamaton, jolloin hänen osallisuutensa tunne lisääntyy. Tukioppilaat itsessään pystyvät ohjaamaan muita oppilaita toiminnallisuuteen, jolloin hiljaisempia ja uusia oppilaita on mahdollista saada mukaan toimintaan. Joukkoon kuulumisen tukee yksilön mielenterveyttä ja ehkäisee ulkopuolelle jäämistä ja kiusaamista. Siksi olisi tärkeää, että kaikilla oppilailla olisi mahdollisuus olla näkyvillä ja tuntea olonsa merkitykselliseksi osaksi yhteistä toimintaa. (Janhunen 2013, 86–87.)

Ulkoiset tai materiaaliset järjestelyt

Janhunen (2013, 87–89) on luokitellut ulkoisten tai materiaalistien järjestelyiden sisältävän osa-alueena koulutilat ja -ruokailun, kouluhenkilökunnan sekä koulumatkat ja -kuljetukset. Oppilailla on etuoikeus ilmaiseen kouluruokailuun, joka tukee oppilaiden jaksamista ja keskittymistä. Ruokalan sekä muidenkin koulutilojen ulkonäkö ja viihtyvyys vaikuttavat oppilaiden hyvinvointiin; tilojen ahtaus, kolkkous ja siisteys vaikuttavat kovasti oppilaiden kouluviihtyvyyteen. Lisäksi oppilaiden sisällyttäminen koulun viihtyvyyttä parantaviin asioihin lisää heidän osallisuuttansa ja yhteisvastuun tunnetta. Oppilashuollon tukipalveluilla on ennaltaehkäisevä merkitys koulun arjessa. Keskustelumahdollisuudet terveydenhoitajan, koulukuraattorin tai -psykologin kanssa ennen varsinaisia ongelmia luovat tunteen ja turvan siitä, että palvelut ovat aina saatavilla riippumatta, onko tarve palveluihin olemassa tai vielä niin suuri. Oppilashuollon tukipalveluilla on siis suuri merkitys yksilön hyvinvoinnin vahvistamisessa ja pahoinvoinnin ehkäisemisessä.

2.2 Nuorten osallisuus ja yhteisöllisyys

Koulunuorisotyön tavoitteissa ja kouluhyvinvoinnin osa-alueena käsitteet osallisuus ja yhteisöllisyys nousevat ylös aktiivisesti. Osallisuus on subjektiivinen tunne eli yksilön oma kokemus, jonka muodostuminen on täysin yksilöllistä. Se on kokemus johonkin kuulumisesta, jossa yksilö saa kokemuksen siitä, että hän on arvokas osa jotain yhteisöä. Lisäksi se on yksilön oikeutta omaan identiteettiin. Osallisuus on myös toisaalta vastuunkantamista, jolloin pystytään tarkentamaan kaikkien yhteisössä toimivien toimintakyky ja yhteisön rakenteiden toimivuus. Toisaalta osallisuuden tunnetta luo oman aseman ja roolin hahmottaminen sekä mahdollisuus vaikuttaa omaan elämään. Kun nuorella on osallisuus omaan elämään, hän elää sitä aktiivisesti ja on kykeneväinen osallistumaan lähiympäristön ja yhteiskunnan toimintaan. (Ukkonen 2012, 8–9.)

Koska nuori viettää merkittävän osan elämästään koulussa, on kouluympäristöllä suuri rooli hänen osallisuutensa tukemisessa. Kouluosallisuus on yksilö- ja ryhmätason ilmiöiden, edustuksellisen ja kaikille suunnattujen demokraattisten mekanismien, kouluorganisaation tason asioiden ja koulussa toimivien ihmisten välisten vuorovaikutusten kokonaisuus, jota ei voi tarkastella yksittäisenä osa-alueena. (Pennanen 2014, 11–12.) Osallisuuden tukeminen näkyy koulun arjessa muun muassa nuoren mahdollisuutena ja kannustamisena osallistua päätöksentekoon, kokemusten saamisena yhteiskunnallisista tavoista toimia sekä nuorten kuulemisena. Kun kouluympäristössä on valmiina yhteisöllisyyttä, lisääntyy nuorten osallistumismahdollisuudet ja täten osallisuuden toteutuminen. Valmis yhteisöllisyys muodostuu avoimen ja turvallisen ilmapiirin myötä. (Halme & Harinen 2012, 71.) Ideaalitilanteessa koulu toimii kasvua tukevana yhteisönä, jossa jokaisen yksilön hyvinvoinnista huolehditaan. Lisäksi siellä tarjotaan apua, osoitetaan arvostusta ja kunnioitusta toisia kohtaan sekä opitaan yhteisöllisyydestä ja yhdessä toimimisesta. (Gretschel & Kiilakoski 2012, 10.)

2.3 Monialainen yhteistyö

Koulun yhteistyötoimintaa on pyritty edistämään erilaisten ohjelmien ja kehittämishankkeiden keinoin. Yhteiseksi periaatteeksi ja haasteeksi on noussut, ei vain kodin ja koulun, vaan useiden eri ammattiryhmien ja hallinnonalojen yhteistoiminnan vahvistaminen. Tavoitteena on tukea tehokkaasti yksittäisiä oppilaita kuin myös laajemmin koko koulu yhteisöä eri toimijoiden yhteistyönä. Nykyään pyritään siihen, että koulun kasvatus- ja opetustyössä korostuu yhdessä toimiminen kentällä, eikä koulu omana ympäristönään toteuta ja toimi lasten ja nuorten tukemisessa irrallisena tekijänä. Oppilashuolto on moniammatillista työtä, jossa jokainen oppilashuoltotyötä toteuttava pyrkii koko koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen.

(Janhunen 2013, 29, 44.) Monialaisen yhteistyön avulla ja koulun yhteisillä toimintatavoilla voidaan tukea kouluhyvinvointia (Salmela-Aro 2008, Suomisen 2015, 63 mukaan).

Kunnat ja oppilaitokset ovat veloitettu monialaiseen yhteistoimintaan useiden säädösten myötä. Nuorisolaki on listannut yhdeksi lain tavoitteeksi monialaisen yhteistyön. Kunnalla on oltava palveluverkosto tai ohjausryhmä, jotka toteuttavat työtä kunnassa asuvien nuorten hyväksi. Yhteistyöryhmän *tulee toimia vuorovaikutuksessa nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa*. Lisäksi yhteistyöryhmän tulee edistää yhteistyötä nuorisotoiminnan toteutumiseksi, lisätä sujuvaa tiedonvaihtoa, kerätä tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida nuorten tilannetta näiden pohjalta tukien samalla yhteistä päätöksentekoa. (Nuorisolaki 1285/2016, 9 §.)

Jotta moniammatillinen toiminta on sujuvaa, tarvitaan ymmärrys yhteisistä tavoitteista, keinoista ja toimintatavoista. Yhteiset periaatteet tulee päättää siten, että osallisena ovat kaikki opiskeluhoitoa osalliset henkilöt ja he ovat halukkaita sitoutumaan toimintaan. Yhteistä toimintaa edistävät toimintatavat, jotka tukevat vastavuoroista luottamusta. Yhteistä toimintaa edistää myös yhteisiin tavoitteisiin ja arvoihin tähtääminen sekä tasa-arvoiseen yhteistyökulttuuriin pyrkiminen välttämättä reviiirijattelun. Moniammatillisessa toiminnassa, jokainen työntekijä pääsee tuomaan oman ammatillisen asiantuntemuksensa ja osaamisensa työhön. Parhaassa tilanteessa yhteistoiminta tuottaa opiskeluhoitoon uusia toimintatapoja ja ratkaisuja yhdessä linjattujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Koska opiskeluhoitossa toimii monia eri ammattiryhmiä, vaatii työn monialainen yhteensovittaminen määrätietoista ja suunnitelmallista sitoutumista yhteisiin päämääriin. (Perälä ym. 2015, 68.)

Koulun ja nuorisotyön yhteistyön tehtäviä ovat esimerkiksi nuorisotyön osallistuminen koulun kehittämiseen kasvuyhteisönä. Yhteistyön tehtävistä erilaisten oppimisen paikkojen ja menetelmien tarjoaminen vahvistavat tiedollista ja taidollista oppimista. Myös arjen tukeminen, jolloin muille toimijoille jää tilaisuus rakentaa yhteisöä ja edistää oppimista lukeutuu koulun ja nuorisotyön yhteistyön tavoitteeksi. (Pääkkö 2022, 18.) Kolehmaisena (2012, 93) opinnäytetyön mukaan nuorisotyöntekijän rooliksi ehdotetaan koko yhteisön kehittämistä koulussa. Tämä sisältää monialaista yhteistyötä, jaettua asiantuntijuutta sekä kehittävää työtettä koko työyhteisöä innostaen.

3 Koulunuorisotyö

3.1 Matalan kynnyksen aikuinen osana oppilaiden arkea

Nuorisotyötä toteutetaan oppilaitoksissa osana kunnallista nuorisotyötä, jossa nuorisotyöntekijä työskentelee kokonaan koulussa tai samanaikaisesti koulussa ja nuorten vapaa-ajalla (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 15). Koulunuorisotyötä pidetään yhtenä nuorisotyön työmuotona, jossa työ toteutuu kouluympäristössä. Koulunuorisotyöntekijä kuuluu osaksi kouluhenkilökuntaa ja työnsä painoalueena hän toteuttaa omia tehtäviään koululla. Koulunuorisotyössä nuorisotyöntekijä on kiinteänä osana koulun viikoittaista arkea. Koulunuorisotyöntekijä pyrkii vahvistamaan eri toimintamuodoilla koulun positiivista arkea ja nuorten voimavaroja. Työtehtäviksi koulunuorisotyöntekijälle lukeutuvat esimerkiksi yhteisöllisyyden lisääminen, kiusaamisen ennaltaehkäiseminen ja kouluviihtyvyyden parantaminen sekä niihin liittyvät työmenetelmät. (Aluehallintovirasto 2016, 3.) Kolehmainen & Lahtisen (2014, 23–24) mukaan nuorisotyötä koulussa toteutetaan eri tutkinto- ja työnimikkeillä kaikilla kouluasteilla, mutta yleisimmin yläkouluikäisille.

Koulunuorisotyötä toteutetaan nuorisolain (1285/2016, 2 §) mukaisesti. Nuorisotyön toteuttamisessa koulussa nuorisolain keinoin keskitytään nuoren osallisuuden edistämiseen, kykyyn toimia yhteiskunnassa sekä nuoren kasvun ja elämän tukemiseen sen eri osa-alueilla. Lisäksi sillä pyritään edistämään nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä nuorten oikeuksien toteutumista. Nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen on myös yksi lain tärkeistä tavoitteista.

Koulua tarkastellaan yleensä oppimisen paikkana, mutta kokonaisuudessa se on paikka, jossa tavataan muita nuoria, tullaan hyvinvointipalvelujen piiriin ja, jossa tutustutaan ja parhaimmillaan osallistutaan lähiympäristön ja yhteiskunnan kehittämiseen. Lisäämällä koulun palvelutarjontaa se voi olla vielä enemmän. (Kiilakoski 2014, 9.)

Nuorisotyö ja koulut ovat tehneet jo pitkään yhteistyötä. Yhteistyö on perustunut enemmän toimijoiden omien etujensa tavoittelemiseen, mutta molemmilla toimijoilla on yhdenmukaiset tavoitteet lasten ja nuorten kanssa sekä molempia yhdistää sama tekijä; nuorista halutaan kasvattaa vastuullisia aikuisia. (Kolehmainen 2013, 54.) Aiemmin yhteistyö on keskitynyt tietojen vaihtoon sekä tilanteisiin, jossa koulun käymisestä on esiintynyt nuorelle ongelmia. Tahot ovat toimineet omissa tehtävissään rinnakkain, eikä nuorisotyöstä koululla olla saatu vahvaa nuorisotyöllistä tai nuorten tarpeista lähtevää motiivia. (Huuskola 2015, 21–22.)

Nuorisotyön sijoittaminen osaksi koulun vakaata rakennetta ei ole ollut siis itsestäänselvyys. Erilaiset toiminnot ovat vaatineet rakenteiden muuttamista, rajojen liikuttamista sekä

muiden koulun arjessa näkyvien toimijoiden kanssa kommunikointia. (Kiilakoski 2014, 86–87.) Kolehmainen (2013, 55) mukaan yhteistoiminta koulun ja nuorisotyön välillä on syventynyt 2000-luvun saatossa ja saanut siten uusia muotoja. Nuorisotyöntekijöiden rooli nousi kasvattajina yhdessä opetushenkilöstön kanssa ja työ muuttui tavoitteellisemmaksi. Koska koulu on nuorille oppimisen lisäksi myös sosiaalinen toimintaympäristö, on tavoitteeksi noussut nuoren aktiivisen toimijuuden tukemiseksi luoda yhdessä yhteisöllinen ja osallistava kouluympäristö. Halutaan, että nuorilla on mahdollisuus olla osallisena kouluarjen rakentamisessa sekä kohdata välittäviä ja läsnä olevia aikuisia, jotka pystyvät välittämään tunteen, että nuori tulee kuuluksi.

Nuorisotyöntekijän roolin tärkeys korostuu siinä, kuinka hän on kykeneväinen kohtaamaan nuoren sekä tunnistamaan yhteiskunnallisen merkityksen kasvattaa nuorista aktiivisia kansalaisia. Nuorisotyössä nuorten kohtaaminen vaatii työmenetelmänä keskustelua ja dialogista suhdetta nuoriin luoden samanaikaisesti kasvatussuhdetta. Lisäksi nuorisotyöntekijä toimii koululla matalalla kynnyksellä tavoitettavana henkilönä. Nuorisotyössä annetaan täysi panos nuoriin ja heidän hyvinvointinsa tukemiseen. Nuorisotyöntekijä tuntee erilaiset ryhmät ja ryhmädynamiikat, jolloin esimerkiksi kiusaamista pyritään eri työmenetelmin ehkäistä ja tilanteiden mukaan puuttua. Nuorisotyöntekijän vahvuudeksi määritelläänkin vapaaehtoisuuteen perustuva kasvatussuhde, jota esimerkiksi muulla koulun henkilöstöllä ei ole. (Kolehmainen 2013, 58–59.)

3.2 Koulunuorisotyöntekijän monipuolinen työnkuva

Nuorisotyö koulussa on monitasoista. Koulunuorisotyöntekijä voi hyödyntää keskeisimpiä työmenetelmiään sellaisinaan, päällekkäin ja valikoiden. Kaikkia työmenetelmiä ei tarvitse käyttää, vaan koulunuorisotyöntekijä valitsee ja muovaa työmenetelmien myötä koululle toimivan mallin sen tarpeiden, resurssien ja koulunuorisotyöntekijän henkilökohtaisten vahvuuksien mukaan. (Aluehallintovirasto 2016, 4.)

Kuvio 2 kuvastaa koulunuorisotyöntekijän yleisimpiä työmuotoja. Työmuotojen esittely pohjautuu Aluehallintoviraston (2016, 4–10) tekemään listaan yleisimmistä koulunuorisotyöntekijän työmuodoista sekä Kiilakosken (2014, 86–106) esittelemään jaotteluun nuorisotyöntekijän koulussa tehtävistä toiminnoista.

Kuvio 2. Koulunuorisotyön työmuodot

Yksilötyö

Yhtenä koulunuorisotyöntekijän taitona voidaan pitää yksittäisen nuoren kohtaamista omana itsenään ja hänen kanssansa toimeen tulemisesta. Jokainen nuori tulee kohdata omana, ainutlaatuisena yksilönä ja kokonaisuutena. Koulunuorisotyöntekijän työtettä kuvataankin muista ammattikunnista poikkeavana, rennompana ja kevyempänä, mikä mahdollistaa luontevamman kohtaamisen nuoren kanssa. Koulunuorisotyöntekijä välttää viranomaisvastaanoton vaikutelmaa, jolloin kohtaamiset ovat enemmän spontaaneja ja vapaa-muotoisempia. Nuorisotyö koulussa on ongelmakeskeisen sijasta ennaltaehkäisevää ja nuoren hyvinvointia tukevaa. Yksilökeskustelut voidaan toteuttaa välituntityöskentelyn myötä, jolloin koulunuorisotyöntekijä ottaa kontaktia nuoriin välitunneilla esimerkiksi jonkin aktiviteetin, kuten askartelun ja pelien myötä tai ilman mitään toiminnallista tilannetta. (Kii-lakoski 2014, 87–89.) Kouluympäristössä koulunuorisotyöntekijä on helposti tavoitettavissa, jolloin nuori tavoittaa hänet vaivatta ja nopeasti. Välituntitoiminnan ei tarvitse olla mitään ihmeellistä, vaan tärkeintä on, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus ottaa kontaktia koulunuorisotyöntekijään matalalla kynnyksellä. (Aluehallintovirasto 2016, 7.)

Koko koulun tasolla tehtävä toiminta

Yhteisöllisyyden tunne tarvitsee muodostumiseen keskinäistä vuorovaikutusta sekä tunnetta ja kokemusta jonkin saman asian jakamisesta. Pelkästään fyysisesti samassa tilassa oleminen ei riitä yhteisön luomiseen. Yhteisten toimintojen merkitys koulussa on suuri, sillä

isoissa kouluissa keskinäinen vuorovaikutus luo haasteita. Koko koulun tasolla tehtävä toiminta luo kouluun vuorovaikutusta, yhteistoimintaa ja yhdessäoloa. Koko koulun tasolla tehtävät toiminnot voivat olla esimerkiksi teemapäiviä, tapahtumia, välituntitoimintaa tai koulun yhteydessä olevan nuorisotilan tarjoamia mahdollisuuksia. (Kiilakoski 2014, 98.)

Koulunuorisotyöntekijät työskentelevät ja toteuttavat yhteistyötä oppilaskunnan hallituksen eli luottamusoppilaiden sekä tukioppilaiden kanssa. Oppilaskunta harjoittelee päätösten tekoa koulun yhteisissä asioissa. Luottamusoppilaiden kanssa toimiminen sisältää nuorten aktivoimista. Nuorisotyöntekijän mukanaolo antaa nuorille mahdollisuuden pohtia kuinka koulun ilmapiiriä ja yleistä ilmettä voisi parantaa sekä mahdollistaa kokonaisuudessa monipuolisemman toiminnan. Tukioppilaat voi osallistua koulunuorisotyöntekijän kanssa teemapäivien ja välituntitoiminnan järjestämiseen sekä nuorempien oppilaiden ryhmäytymiseen. (Aluehallintovirasto 2016, 5–6.)

Yhteistyö perheiden kanssa

Nuorisotyön toteuttaminen koulussa on mahdollistanut syvemmän kontaktin vanhempiin. Nuorisotyö ja koulu tukevat vanhemmuutta yhteisen keskustelun ja vuoropuhelun kautta sekä liittämällä koulun toimintoja osaksi vapaa-ajan toimintoja. Tämä voi olla myös keino osallistaa vanhempia mukaan koulun toimintoihin, mikä on ollut peruskoulun yksi haasteista. Nuorisotyölle yhteistyö vanhempien kanssa lisää tietoa perheiden elämäntilanteesta. Koulunuorisotyöntekijä voi osallistua koulun vanhempainiltoihin sekä järjestää omia vanhempainiltoja ja luoda niissä keskustelua nuoriin liittyvistä ilmiöistä ja asioista. Nuorisotyöllä on mahdollista tuoda vanhempainiltoihin uutta näkökulmaa ja tuoda niihin jotain lisää, kuten toiminnallisuutta, jolloin tilanteet ovat vähemmän muodollisia ja enemmän rennompia. (Kiilakoski 2014, 102–103.)

Koululuokkien kanssa tehtävä työ

Koululuokka on intensiivinen sosiaalinen kokonaisuus, jossa jokaiselle nuorelle määrittyy oma asema ja luokan sisäiset normit. Luokan kokonaisuus määrittyy oppilaista riippumatta, jolloin ryhmädynamiikan eli luokkahengen muodostuminen ei ole itsestäänselvyys ja jääkin pitkälti nuorten vastuulle. (Paju 2011, 43–44; Kiilakoski 2014, 95.)

Koulunuorisotyöntekijä auttaa ryhmädynamiikan kasvattamisessa esimerkiksi ryhmäytymisen keinoin, jossa tarkoituksena on tutustua toisiin toiminnallisiin menetelmin keinoin. Ryhmäytymistä toteutetaan yleensä yläluokkien alussa sekä tarvelähtöisesti eli tilanteissa, jossa luokan ryhmädynamiikka on puutteellista tai ongelmallista. (Kiilakoski 2014, 96.) Luokissa, joissa esiintyy kiusaamista tai, joissa huono ilmapiiri jatkuu, voi

koulunuorisotyöntekijä yhdessä opettajan kanssa tai muiden koulun toimijoiden kanssa suunnitella luokalle jatkoryhmytymistä (Aluehallintovirasto 2016, 10).

Kasvatustuntien pitäminen on ryhmäytymisen lisäksi yksi koululuokkien kanssa tehtävä työn menetelmä. Kasvatustunneilla käsitellään nuorille tärkeitä ja heidän ikäänsä nähden oleellisia teemoja kuten päihde- ja seksuaalikasvatusta sekä yhdenvertaisuuden edistämistä. Lisäksi koulunuorisotyöntekijä on mahdollisuus osallistua opettajien pitämille oppitunneille toimien omien vahvuuksien ja työmuotojen keinoin pitäen huolen, että työtehtävät eivät mene liikaa koulunkäynninavustajan puolelle. (Aluehallintovirasto 2016, 8.)

Pienryhmätoiminnot

Koulunuorisotyöntekijä toteuttaa pienryhmätoimintaa koululla tarpeiden mukaisesti. Pienryhmätoiminta on nuorisotyölle ominainen työmenetelmä, johon koulunuorisotyöntekijällä on omia vahvuuksia ja hyödyllisiä menetelmiä myös kouluympäristössä. Pienryhmätoiminnan toteuttamisessa tulee muistaa, että painopistettä ei laiteta ongelmanratkaisulle vaan sillä halutaan parantaa sekä nuorten ja koulun välistä, että nuorten välistä vuorovaikutusta. Pienryhmätoiminnalla voidaan luoda parhaimmillaan vakiintunutta ja hyväksytyä toimintaa koulun sisällä. (Kiilakoski 2014, 94.) Pienryhmätoiminta on esimerkiksi tsemppiryhmä, joissa käytetään apuna koulun tukioppilaita (Aluehallintovirasto 2016, 8).

Koulujen välinen työ

Kiilakosken (2014, 104–105) mukaan nuorisotyötä voidaan toteuttaa myös otteella, jossa halutaan assosoida kouluja keskenään. Tällöin nuorisotyöstä tulee koulun ja alueiden rajoja ylittävää. Vuorovaikutus koulujen kesken voi muodostua esimerkiksi koulujen välisistä teemapäivistä, tapahtumista ja oppilaskunnan hallituksen yhteisistä kokouksista. Tällaiset toiminnot lisäävät parhaimmillaan kommunikaatiota alueen eri nuorten välillä sekä murtaa ammatillisia rajoja luoden moniammatillisen työn myötä tiimejä, joissa halutaan jatkossakin olla osallisena.

4 Opinnäytetyön toteuttaminen

4.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisessa tutkimuksessa halutaan saada tutkittavasta ilmiöstä hyvä kuvaus ilman tilastollisia menetelmiä, jolloin tutkittavan ilmiön kuvaus tapahtuu sanallisessa muodossa. Ilmiön ymmärtäminen, tulkinnan antaminen ja kuvaaminen ovat laadullisen tutkimuksen tavoitteita. Lisäksi tutkittavaa ilmiötä pyritään ymmärtämään syvällisesti. (Kananen 2017, 32–35.) Määrällisessä tutkimuksessa taas havaintoja avataan ja selitetään numeraalisesti hyödyntäen esimerkiksi tilastoja. Määrälliselle tutkimukselle ominaispiirteitä numeraalisten tulosten lisäksi ovat luokittelu, vertailu sekä syy- ja seuraussuhteet. (Koppa 2015.)

Opinnäytetyössä käytettiin laadullisia ja määrällisiä tutkimusmenetelmiä. Tutkimustavaksi valikoitui laadullinen menetelmä, koska opinnäytetyössä syvennyttään tutkittavaan ilmiöön ja tutkittavasta ilmiöstä halutaan saada lisää tietoa ja tässä tapauksessa enemmän tietoa nuorten omista kokemuksista ja näkemyksistä tietyistä asioista. Opinnäytetyössä ei pyritä yleistämään kuvattavaa ilmiötä. (Kananen 2017, 33.) Määrällisiä tutkimusmenetelmiä hyödynnettiin strukturoitujen eli monivalintakysymysten tulosten avaamisessa.

4.2 Aineistonkeruumenetelmät

Yleisimmiksi laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiksi luokitellaan haastattelu, kysely, havainnointi ja erilaiset dokumenteista kootut tiedot. Menetelmiä voidaan käyttää joko vaihtoehtoisesti, rinnakkain tai eri lailla yhdisteltynä tutkimusongelman ja -resurssien mukaan. Kyseiset menetelmät eivät ole pelkästään laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmiä, vaan niitä voidaan hyödyntää myös määrällisen tutkimuksen aineistoja kerätessä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83.) Jokaisella menetelmällä on ominaispiirteensä, vahvuutensa ja rajoitteensa. Täten menetelmien hyvä tuntemus auttaa valitsemaan oman tutkimuksen kannalta käyttökelpoisimman, tilanteeseen ja tavoitteisiin parhaiten sopivan aineistonkeruumenetelmän. (Aaltio ym. 2020, 102.)

Kysely on yksi yleisimmistä laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmistä. Haastattelun, kun myös kyselyn, ideaa pidetään yksinkertaisena. Ihmiseltä itseltään on järkevintä kysyä asiaa, kun halutaan tietää mitä hän ajattelee tai miksi hän toimii tietyllä tavalla. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 83–84.) Etukäteen laadittu kyselylomake toimii kyselyn ytimenä. Kyselylomakkeessa kysymykset tulee esittää kaikille vastaajille samassa muodossa. Vaikka kyselylomake on kaikille sama, vastaajien ajatukset ja elämäntilanne ovat keskenään vaihtelevia. Kysymykset tulee esittää siten, että jokainen vastaaja ymmärtää ne samalla tavalla.

Lisäksi kysymysten tulisi olla yksiselitteisiä, jolloin niihin annettujen vastauksien tulkitseminen olisi helppoa. (Ronkainen ym. 2014, 86, 182.)

Opinnäytetyön aineistonkeruussa hyödynnettiin anonyymiä kyselyä. Aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui anonyymi kysely, koska nuorten tutkimiseen liittyy paljon tutkimuseettisiä kysymyksiä. Lisäksi kyselyyn vastaajia oli paljon luokka-asteiden suurien kokojen myötä. Kyselylomakkeessa (liite 1) hyödynnettiin avoimia kysymyksiä sekä strukturoituja, monivalintakysymyksiä. Kananen (2017, 94) mainitsee, että strukturoitujen kysymysten tuloksia voidaan hyödyntää laadullisessa tutkimuksessa vertailuun ja kuvaukseen. Lisäksi niitä voidaan hyödyntää ilmiön ymmärtämisessä sillä esimerkiksi joissakin tapauksissa vastaajan iällä, koulutuksella, ammatilla ja asemalla voi olla merkitystä kohdeilmiossa käyttäytymiseen.

Opinnäytetyön kysely toteutettiin nuorille, jotka ovat Ruokolahden koulun koulunuorisotyön kohteena. Aineisto kerättiin paperisella kyselylomakkeella koululuokista oppitunneilla. Ruokolahden koululla toteutetaan koulunuorisotyötä 6–9-luokkalaisille. Koska Ruokolahden koululla on useita 6–9-luokkia, paperinen kyselylomake kiersi näissä kaikissa. Tällä pyrittiin siihen, että kokemuksia saataisiin kerättyä mahdollisesti kaikilta niiltä, jotka ovat päässeet kokemaan koulunuorisotyön tuomia hyötyjä tai haittoja.

Ennen kyselyn toteuttamista oppilaiden huoltajille ilmoitettiin Wilma-viestillä kyselyn pitämisestä. Wilma-viestissä kehoitettiin huoltajia keskustelemaan nuoren kanssa, jos he eivät halunneet hänen osallistuvan kyselyyn. Kyselyn pitämisvaiheessa oppilaille korostettiin, että kyselylomakkeeseen voi jättää vastaamatta, jos he ovat keskustelleet kotona tästä tai eivät jostain syystä itse halua. Kyselylomakkeet kuitenkin jaettiin kaikille oppilaille, jolloin ei paljastunut, kuka ei ole saanut lupaa tai halua osallistua kyselyyn.

Kyselyn runko tehtiin yhteistyössä Ruokolahden nuorisopalveluiden ja erityisesti nuorisohjaajan kanssa, joka koulunuorisotyötä toteuttaa. Tietoperusta oli tukena koulunuorisotyöntekijän toteuttamien työmenetelmien laatimisessa kysymyksiin, joissa työmenetelmistä mainitaan. Kyselylomakkeessa oli 15 kysymystä. Kysymyksistä kahdeksan oli monivalintakysymyksiä ja seitsemän avoimia kysymyksiä. Monivalintakysymyksissä esiintyi nuorille suunnattuja vastausvaihtoehtoja, joilla pyrittiin siihen, että kyselyyn vastaaminen olisi heille mieluisempaa ja pystyttäisiin välttämään liiallisen muodollisuuden esiintyminen. Lisäksi kyselylomakkeen etusivulla oli nuorille suunnattu saatekirje, joka oli kirjoitettu vapaamuotoisemmin.

4.3 Aineiston analyysi

Laadullista analyysia voidaan toteuttaa eri menetelmin. Analyysimenetelmällä viitataan konkreettiseen tapaan, jolla aineistoa käsitellään eli analysoidaan. Laadulliselle tutkimukselle ominaisia analyysin välineitä ovat koodaaminen, teemoittelu ja tyypittely, joita voidaan pitää sisällönanalyysin muotoina. (Günther ym.) Aineiston analyysi toteutetaan koko tutkimusprosessin eri vaiheissa ja se toimii itsessään tiedonkeruun ja tutkimusprosessin ohjaajana sen sijaan, että analyysi toteutettaisiin vasta tutkimuksen viimeisenä vaiheena (Kananen 2017, 131). Tutkija toimii aktiivisena koko prosessin ajan ja tulkitsee ja havainnoi tutkimuksen kannalta oleellisia asioita. Havaintoja tarkastellaan kriittisesti ja osiin purettuina. Havaintoja yhdistetään kokonaisuudeksi, jolloin yksittäisistä havainnoista ja tulkinnoista muodostuu perusteltu ja uskottava kokonaisuus. Kerättyä aineistoa pilkotaan osiin tutkijan valitseman menetelmän mukaisesti, minkä pohjalta tehdään tulkintoja. Kootuista tulkinnoista taas tehdään johtopäätöksiä, jotka esitellään tutkimuksen tulemana peilaten tieteelliseen pohjaan. Laadullisen aineiston analyysin tarkoituksena on saada aikaan kerätystä aineistosta mielekäs kokonaisuus, joka mahdollistaa rikkaan ja perustellun tulkinnan tuottamisen sekä johtopäätöksen tekemisen ilmiöstä. (Aaltio ym. 2020, 146, 148.)

Aineistoa analysointiin jo aineiston keräysvaiheessa; aineistoa luettiin läpi sitä mukaan, kun oppilaat olivat vastanneet kyselyyn. Aineistoa lukiessa tehtiin alustavia havaintoja ja muistiinpanoja, jolloin aineiston hahmottaminen oli helpompaa. Vastauksia pyrittiin jaottelemaan luokka-asteiden mukaan, mikä oli hyödyllistä esimerkiksi vastauksien vertailussa. Kaikkien vastauksien saatua kyselylomakkeet luettiin vielä kertaalleen läpi, jonka jälkeen aineistoa ruvettiin kokoamaan. Aineistoa kertyi melko paljon, joten sen pilkkominen pienempiin osiin auttoi sen tarkastelemista yksityiskohtaisemmin eli aineistoa teemoiteltiin.

Aineiston kokoamisessa hyödynnettiin teemoittelua, jolla pyritään ryhmittelemään laadullinen aineisto eri aihepiirin mukaan. Tällöin tiettyjen teemojen esiintymistä on mahdollista vertailla. Ennen teemojen etsimistä tiedonantajia voidaan ryhmitellä esimerkiksi heidän luokka-asteensa mukaan, minkä jälkeen aineistosta voidaan etsiä varsinaisia teemoja eli aiheita. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 105–107.) Ennen teemoittelua avointen kysymysten vastaukset jaettiin eri luokka-asteiden mukaan, jonka myötä asiakokonaisuuksia ja vastaajien kesken usein esiintyviä piirteitä oli helpompi hahmottaa ja nostaa ylös. Teemojen tarkastelun yhteydessä nostettiin esille katkelmia eli sitaatteja tutkimusaineistosta, joiden avulla teemoja voidaan havainnollistaa lukijalle (Juhila).

Opinnäytetyössä hyödynnettiin sekä laadullisen, että määrällisen aineiston analysointimenetelmiä, koska kyselylomakkeessa oli monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Määrällisellä analyysillä pyrittiin kartoittamaan ilmiöiden yleisyyttä sekä esiintymistä

numeroita ja tilastoja hyödyntäen (Koppa 2015). Tilastoyksiköitä käsittelevät tiedot on kootava sopivaan muotoon aineiston käsittelemistä varten. Havaintomatriisin avulla aineistoa tallennetaan sekä niiden pohjalta tehdään graafisia esityksiä. (Tietoarkisto.) Aineiston analyysissä hyödynnettiin Microsoft Excel – taulukkolaskentaohjelmaa, johon kerättiin kyselylomakkeen tulokset havaintomatriiseiksi. Havaintomatriisien tietojen pohjalta luotiin kuvioita prosenttilukujen saamiseksi.

4.4 Laadullisen tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen teossa arvioidaan eettisyyden lisäksi myös sen luotettavuutta. Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa ei ole olemassa selkeitä ohjeita (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163). Aaltion ym. (2020, 175) mukaan laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen keskittyvä pohdinta voidaan kiteyttää kolmen käsitteen keinoin; uskottavuus, luotettavuus ja eettisyys. Käsitteet kulkevat käsi kädessä keskenään, jolloin yhdenkin ontuessa on mahdollista, että tutkimukselta putoaa pohja pois. Uskottavuudella viitataan siihen, missä määrin tutkimusta lukevat hyväksyvät tutkimustulokset todeksi ja luottavat tutkimuksen aineiston keräämisen olleen asianmukaista ja sen analysoinnin olleen huolellista. Luotettavuudella tarkoitetaan tutkijan kykyä vakuuttaa lukija uskottavin perusteluin ammattitaidostaan. Tämä sisältää tutkijan kyvykkyyden valita ja käyttää perusteluja sekä oikeanlaisia lähestymistapoja ja menetelmiä ratkaistakseen tutkimusongelman ja toteuttaakseen tutkimuksen. Vaatimus kohdistuu jokaiseen tutkimusvaiheeseen. Tutkijan tulee kuvata tutkimuksensa eteneminen sellaisenaan kuin se on toteutunut, jolloin lukijan on mahdollista vakuuttua siitä, että näin on tapahtunut. Eettisyydellä taas viitataan siihen, että tutkija on noudattanut eettisiä periaatteita tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Vaikka luotettavuuden arvioinnin ohjeistuksessa esiintyy monia eri kohtia, joihin tulisi kiinnittää huomiota, tulee tutkimusta arvioida kokonaisuutena, jolloin painotetaan sen sisäistä johdonmukaisuutta (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163).

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioimisessa voidaan hyödyntää luotettavuuden mittareita. Arvioimisessa hyödynnetään reliabiliteetin ja validiteetin käsitteitä. Kuitenkin samanlaisen luotettavuuden arvioinnin ja tarkkuuden saaminen on kvantitatiiviseen tutkimukseen verrattuna mahdotonta, jolloin luotettavuus kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tutkijan oman arvioinnin ja näytön varassa. Luotettavuutta voidaan tarkastella arvioimalla valittua tutkimusasetelmaa, määriteltäviä ongelmia, valittuja tutkimusmenetelmiä ja tutkimusprosessein toteuttamista tieteen sääntöjen mukaisesti. (Kananen 2017, 174–175.)

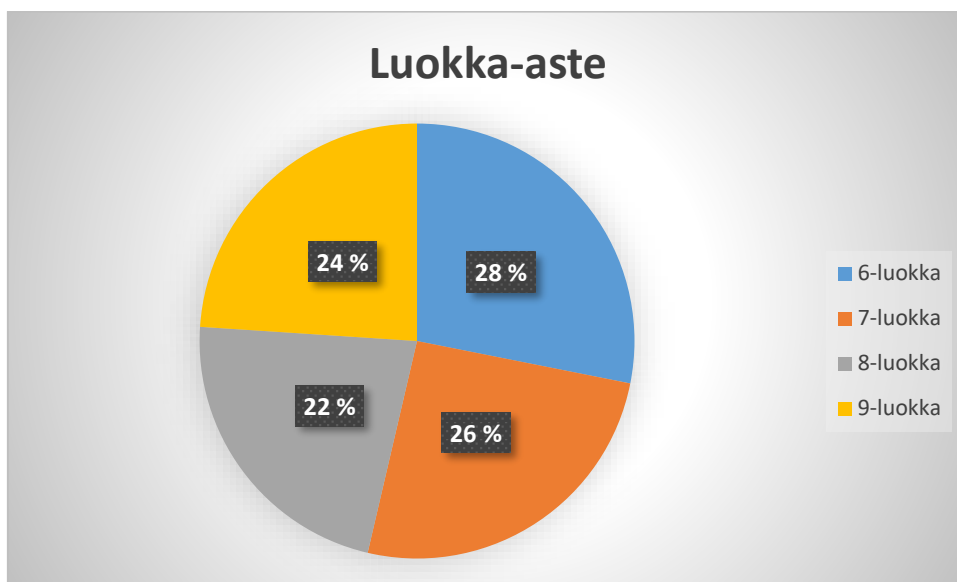
Opinnäytetyön luotettavuutta tarkastellaan luotettavuuskäsitteiden avulla. Luotettavuutta ei voida laadullisessa tutkimuksessa arvioida ja laskea samalla tavalla ja tarkkuudella kuin määrällisessä tutkimuksessa, jolloin luotettavuustarkastelu jää yleensä arvioin varaan.

(Kananen 2017, 175.) Validiteetti eli pätevyys kertoo, onko mitattu sitä, mitä oli tarkoitus mitata (Vehkalahti 2019, 41). Reliabiliteetti ilmaisee, miten luotettavasti ja huolellisesti haluttua ilmiötä on mitattu (Tilastokeskus). Kananen (2017, 176) toteaa validiteetin liittyvän tutkimuksen suunnitteluun ja aineiston analyysien arviointiin, kun taas reliabiliteetti liittyy enemmän tutkimuksen toteutukseen.

5 Tulokset

Vastauksia kertyi yhteensä 192 kappaletta. Kyselylomakkeessa luokka-aste oli ainut taustatieto, jota vastaajalta selvitettiin. Muut taustatiedot eivät olleet oleellisia opinnäytetyön kannalta. Aineisto kerättiin aikavälillä 14.8.2023-28.8.2023.

Kyselylomakkeen ensimmäinen kysymys selvitti vastaajien luokka-astetta. Koska koulu-nuorisotyötä toteutetaan Ruokolahden koululla 6–9-luokkalaisille, valikoituivat he opinnäytetyön aineiston keruun kohteeksi. Jokaista luokka-astetta oli kolme eri luokkaa. Nuorista 28 prosenttia oli *6-luokkalaisia*, 26 prosenttia *7-luokkalaisia*, 22 prosenttia *8-luokkalaisia* sekä 24 prosenttia *9-luokkalaisia* (Kuvio 3). Vastaukset jakaantuivat tasaisesti eri luokka-asteiden kesken. Suurin osa nuorista oli 6-luokkalaisia.

Kuvio 3. Luokka-aste

Koulunuorisotyöntekijän näkeminen kouluympäristössä

Toisella kysymyksellä selvitettiin koulunuorisotyöntekijän näkyvyyttä välitunneilla. Nuorista 72 prosenttia kertoi *nähneensä* koulunuorisotyöntekijää koulun välitunneilla. Ainoastaan 7 prosenttia nuorista *ei ollut nähnyt* koulunuorisotyöntekijää koulun välitunneilla. Nuorista 21 prosenttia *ei ollut varma*, ovatko he nähneet koulunuorisotyöntekijää välitunneilla. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Koulunuorisotyöntekijän näkeminen välitunneilla

Toisen kysymyksen alakysymys selvitti nuorten toiveita koulunuorisotyöntekijän säännölliseen näkemiseen välitunneilla. Kysymykseen ”Kuinka usein toivoisit näkeväsi koulunuorisotyöntekijää välitunneilla” 49 prosenttia nuorista *ei osannut sanoa* tiettyä määrää. 24 prosenttia nuorista toivoi näkevänsä koulunuorisotyöntekijää välitunneilla *muutaman kerran viikossa*, kun taas 22 prosenttia nuorista *päivittäin*. Nuorista 2 prosenttia toivoi näkevänsä koulunuorisotyöntekijää välitunneilla *muutaman kerran kuukaudessa* ja 3 prosenttia nuorista vastasi kysymykseen *joku muu*. (Kuvio 5.)

Kuvio 5. Toiveita koulunuorisotyöntekijän näkemiselle välitunneilla

Ensimmäinen avoin kysymys selvitti asioita, joista nuoret ovat jääneet keskustelemaan koulunuorisotyöntekijän kanssa. Nuoret toivat ilmi erilaisia asioita, jotka ovat toimineet

keskustelunaiheena koulunuorisotyöntekijän kanssa. Yhdeksi yleiseksi keskustelunaiheeksi nousi kuulumisten vaihto. Kuulumisten vaihto sisälsi erilaisia asioita; kuulumisten vaihto saattoi olla kouluun, kyseiseen päivään tai tulevaisuuteen liittyvien asioiden käymistä läpi. Toinen yleinen keskustelunaihe oli ihmissuhteet. Ihmissuhdeasioihin lukeutuivat kaveri-ongelmat, kiinnostuksen kohteet sekä parisuhde- ja perheasiat. Muita keskustelunaiheita olivat koulu, nuorten elämäntilanne, kiusaaminen, nuorisotila, harrastukset, tukioppilastointi ja vapaa-aika. Osa nuorista kertoi, etteivät he ole jääneet keskustelemaan koulunuorisotyöntekijän kanssa ollenkaan tai eivät ole vielä keskustellut koulunuorisotyöntekijän kanssa. Osa nuorista myös painotti, että keskustelu on ollut ainakin tähän asti enemmänkin vain tervehtimistä.

En mistään. Olemme moikanneet ja joskus kertoneet kuulumisia, mutta useiten vain "Moi!"

Ihan kaikesta: ihmissuhteista, perheasioista, koulusta ja viikonlopun kuulumisista

Lähinnä puhutaan kaikesta esim asioista, jotka vaivaa tai painaa mieltä

Kysymykseen "Mistä koulunuorisotyöntekijä olisi mukava tavoittaa" 43 prosenttia nuorista mainitsi, että koulunuorisotyöntekijä olisi mukavin tavoittaa *nuorisotilalta* ja 32 prosenttia kertoi, että *koulun käytäviltä*. Nuorista 13 prosenttia kertoi haluavansa tavoittaa koulunuorisotyöntekijä *sosiaalisesta mediasta*, kun taas 10 prosenttia *pupuaulasta* eli Ruokolahden koulun suuresta aulatilasta. Nuorista 2 prosenttia valisti vaihtoehdon *joku muu* ja kokivat, että eivät halua tavoittaa koulunuorisotyöntekijää mistään tai eivät kokeneet väliä mistä koulunuorisotyöntekijän tavoittaa. (Kuvio 6.) Nuorista moni koki haluavansa tavoittaa koulunuorisotyöntekijää useammasta eri vastausvaihtoehtojen paikasta. Eniten näissä painottui vastausvaihtoehdot *koulun käytäviltä* ja *nuorisotilalta* samanaikaisesti.

Kuvio 6. Koulunuorisotyöntekijän tavoittaminen

Kyselylomakkeen neljäs pääkysymys käsitteli nuorten suhtautumista siihen, jos koulunuorisotyöntekijä osallistuisi osaksi koulun retkiä. Kuten kuviossa 7 näkyy, moni nuorista koki asian myönteiseksi; 54 prosenttia nuorista kertoi, että tämä *olisi kyllä kivaa* sekä 28 prosenttia nuorista koki tämän olevan *ihan ok* asia. Nuorista 12 prosenttia kertoi, että heille *ei ole mitään väliä* onko koulunuorisotyöntekijä osana koulun järjestämiä retkiä, kun taas nuorista 5 prosenttia *ei nähnyt tarvetta* tälle ollenkaan. Nuorista 1 prosentti valitsi vaihtoehdon *joku muu*.

Kuvio 7. Koulunuorisotyöntekijän osallistuminen koulun järjestämille retkille

Kysymys 5 selvitti nuorten suhtautumista siihen, jos koulunuorisotyöntekijä pitäisi oppitunteja esimerkiksi unesta, seksuaalisuudesta tai terveydestä. Nuorilla oli myös mahdollisuus ehdottaa muita aiheita, joista oppitunteja voisi pitää. Suurin osa nuorista oli sitä mieltä, että kyseisistä aiheista olisi hyödyllistä, tarpeellista, kiinnostavaa ja mukavaa oppia lisää. Nuoret pitivät koulunuorisotyöntekijän pitämiä oppitunteja mieluisana vaihteluna sekä niiden myötä nuoret kertoivat saaneensa pientä taukoa koulusta. Osa nuorista taas korosti, että kyseisistä aiheista opetetaan jo terveydentiedontunnilla eikä koulunuorisotyöntekijän pitämät oppitunnit olisi hyödyllisiä tai tarpeellisia. Nuoret olivat vastauksissaan kahta eri mieltä; osa nuorista toivoi, että olisi kivaa, kun joku muu kuin opettaja tulisi puhumaan tällaisista asioista, kun taas osa nuorista koki, että olisi mukavaa, kun koulunuorisotyöntekijä pitäisi näistä aiheista oppitunteja, koska opettajat eivät näitä pidä.

Olisi kivaa ja hyvä asia niin kaikille tulisi selväksi, että nuorena ei pidä kokeilla kaikkea esim. päihkeitä

Me opimme näistä aiheista jo terveydentiedon tunneilla

Olisi kiva niin saisi vähän taukoa ihan oikeasta koulusta ja olisi varmaan enemmän tekemistä, eikä vain kuuntelua

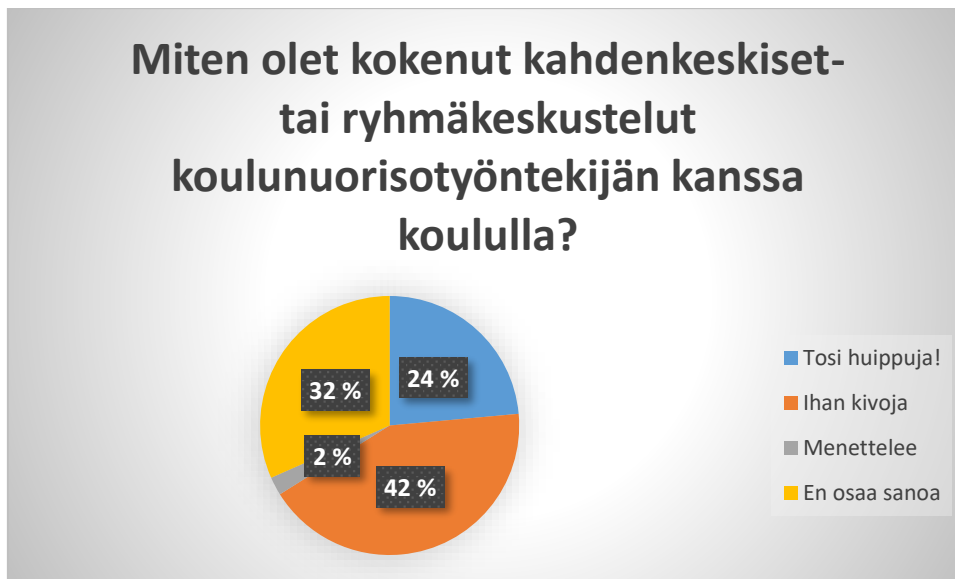
Koulunuorisotyöntekijän työmenetelmiä

Kyselylomakkeen kuudes kysymys selvitti nuorille mieluisimpia koulunuorisotyöntekijän toteuttamia työmenetelmiä. Suuri osa nuorista oli valinnut kysymyksessä useamman kuviossa 8 nähtävän työmenetelmän. Mieluisimmiksi koulunuorisotyöntekijän toteuttamiksi työmenetelmiksi valikoituivat *retket* ja *ketutus*, että *maanantai -kahvit*. Myös *kohtaaminen koulun käytävillä* koettiin mieluisaksi työmenetelmäksi. Moni nuorista kertoi, että he *eivät osaa sanoa* tai heillä *ei ole kokemusta* mistään koulunuorisotyöntekijän toteuttamista työmenetelmistä. Vähiten suosiota sai *yksilötapaamiset*.

Kuvio 8. Koulunuorisotyöntekijän työmenetelmät

Kysymykseen ”Miten olet kokenut kahdenkeskiset- tai ryhmäkeskustelut koulunuorisotyöntekijän kanssa koululla?” 42 prosenttia nuorista koki näiden olleen *ihan kivoja*, kun taas 24 prosenttia *tosi huippuja*. Nuorista 2 prosenttia ilmoitti keskusteluhetkien *menetelleen* sekä 32 prosenttia *ei osannut sanoa*. Osa nuorista oli lisännyt vastausvaihtoehtoon *en osaa sanoa* tämän johtuvan siitä, että he eivät ole ylipäätään jutelleet koulunuorisotyöntekijän kanssa. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Keskusteluhetket koulunuorisotyöntekijän kanssa

Kysymys 8 selvitti nuorten kokemuksia nuorisotilan tutustumiskäynneistä. Nuorten vastauksista neljä jouduttiin hylkäämään niiden puutteellisen sisällön tai epäselkeyden vuoksi. Tutustumiskäynnejä nuorisotilalla kuvailtiin kivoiksi, turvallisiksi, hauskoiksi, monipuolisiksi, rennoiksi ja kotoisiksi. Nuoret mainitsivat myös, että nuorisotilalla oli lämmin vastaanotto sekä tutustumiskäynnit olivat jännittäviä, mutta kivoja. Toisaalta tutustumiskäynnejä kuvailtiin myös tylsiksi. Myöskään useat nuoret eivät osanneet sanoa millaisia tutustumiskäynnit nuorisotilalla olivat tai he eivät muistaneet näitä ollenkaan.

Aluksi oli pelottavaa, mutta nopeasti muuttui rauhalliseksi ja turvalliseksi

Ne on ollut kivoja ja on saanut pienen tauon koulutöistä

En ole useasti käynyt siellä, en oikein uskalla tulla

Avoin kysymys ”Jos olet osallistunut Ketutuskahvilaan, miten olet kokenut sen?” selvitti nuorten kokemuksia yhdestä Ruokolahden koulun koulunuorisotyöntekijän kehittelemästä työmenetelmästä. Nuorten vastauksista kolme hylättiin niiden epäselkeyden vuoksi. Monilla nuorilla ei ollut lainkaan kokemuksia Ketutuskahvilasta, koska he eivät olleet osallistuneet koulunuorisotyöntekijän järjestämiin kahvihetkiin. Nuorten kokemuksissa korostui kahvihetkien mielekkyys. Ketutuskahvilaa kuvailtiin kivaksi, koska nuorille tarjotaan siellä kahvia ja jutteluseuraa sekä siellä oli heidän mukaansa hyvä ilmapiiri. Muita adjektiveja, joilla Ketutuskahvilaa kuvailtiin, olivat mukava, helpottava, hyödyllinen, toimiva, hauska ja rento. Nuoret myös kokivat, että Ketutuskahvilassa voi kertoa mikä ketuttaa eli ärsyttää, jolloin nuoret ovat päässeet purkamaan ärsytyksen aiheita koulunuorisotyöntekijälle. Nuoret kertoivat saaneensa helpotusta, koska Ketutuskahvilassa tunteiden purkaminen on sallittua ja

suotuisaa. Lisäksi nuoret kaipasivat ja toivoivat koulupäiviinsä pientä hengähdystaukoa ja vaihtelua.

Ihan kiva, mutta aika paljon ihmisiä

Ihanaa, koska saa raivota ja jutella ja he ymmärtää

Kiva lisä välitunneille

Kyselylomakkeen yhdeksännen pääkysymyksen alakysymyksellä selvitettiin nuorilta, toivisivatko he, että Ketutuskahvila jatkuisi. Valtaosa nuorista eli 54 prosenttia *ei osannut sanoa* sekä nuorista 2 prosenttia *ei halunnut ollenkaan* Ketutuskahvilan jatkuvan. Nuorista taas 44 prosenttia *toivoi* Ketutuskahvilan toteuttamisen jatkuvan. (Kuvio 10.)

Kuvio 10. Ketutuskahvila

Kyselylomakkeen kysymys 10 selvitti nuorten halukkuutta osallistua koulunuorisotyöntekijän pitämään pienryhmätoimintaan esimerkiksi kiusaamisen, yksinäisyyden, hankalan luokkahengen tai muun vastaavan takia. Suurimmalla osalla nuorista ei ollut halukkuutta osallistua koulunuorisotyöntekijän toteuttamaan pienryhmätoimintaan. Osa nuorista taas painotti, että halukkuutta pienryhmätoimintaan löytyisi, jos sille olisi tarvetta. Nuoret, jotka kokivat pienryhmätoimintaan osallistumisen myönteisenä asiana, korostivat, että tämä olisi mukavaa, jos se edesauttaisi kiusaamisen loppumista. Nuoret, jotka olivat pienryhmätoiminnan toteuttamisen kannalla, mainitsivat myös yksinäisyyden olevan suuri syy, miksi pienryhmätoimintaan osallistumiseen olisi halukkuutta.

Vapaa sana, risut ja ruusut

Kysymyksessä 11 nuoret pääsivät tuomaan omia toiveita koulunuorisotyön toteuttamiselle jatkossa. Nuorten vastauksista yksi hylättiin sen epäselkeyden vuoksi. Nuorten toiveissa korostui suuresti toive koulunuorisotyön jatkumiselle. Osa nuorista painotti toiveissansa, että he toivoisivat koulunuorisotyön jatkuvan samaan malliin kuin aikaisemminkin. Nuoret toivoivat kovasti koulunuorisotyöntekijää osaksi koulun oppitunteja ja retkiä toimien oppilaiden seurana ja tukena. Myös koulunuorisotyöntekijän itse pitämiä oppitunteja toivottiin. Muita nuorten toiveita oli lisätä erilaisten tapahtumien, yhteisen tekemisen ja toiminnan järjestämistä sekä kohtaamista koulun käytävillä ja nuorten kanssa olemista. Muutama nuorista toivoi mahdollisuutta tutustua koulunuorisotyöhön.

Että koulunuorisotyöntekijä yrittää olla tavoitettavissa 8.00-16.00

Jatkakaa, se on osalle nuorista tärkeää

Toivon, että koulunuorisotyöntekijä pitäisi tunteja missä oppilaat saavat olla tekemisessä mukana

Toivon, että työ jatkuisi ja toimintaa ois enemmän

Minun mielestä koulunuorisotyön tekeminen on ollut juuri sellaista mitä olen halunnutkin

Viimeisessä kyselylomakkeen kysymyksessä nuorten oli mahdollista vielä lisätä jotain, mikäli kyselylomakkeessa ei tullut jotain tiettyä asiaa ilmi tai, jos nuorilla oli jotain aiheeseen liittyvää sanottavaa yleisesti. Useat nuoret mainitsivat, että lisättävää ei ole, mutta osa nuorista halusi vielä lisätä jotain. Nuoret korostivat tukioppilastoiminnan tärkeyttä sekä koulunuorisotyöntekijää toivottiin osallistumaan osaksi koulun toimintaa sekä oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston toimintaa tarpeen mukaan. Myös koulunuorisotyöntekijän toteuttamien kahvihetkien ja välituntitoiminnan toivottiin jatkuvan.

Lisää tapaamista käytävillä ja retkillä!

Toivoisin että nuokkarivälkät ja ketutuskahvit jatkuisivat

Lisää ohjelmaa ja paljon nuorten kanssa olemista

6 Yhteenveto ja pohdinta

6.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Ruokolahden koulun koulunuorisotyötä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Ruokolahden koulun nuorten kokemuksia koulunuorisotyöstä ja toiveita koulunuorisotyön toteuttamiselle jatkossa. Opinnäytetyön tutkimuskysymys oli, minkälaisia kokemuksia Ruokolahden koulun nuorilla on koululla toteutetusta koulunuorisotyöstä. Opinnäytetyön keskeisin sisältö koostuu Ruokolahden koulun nuorille osoitetun kyselylomakkeen avulla kerätystä aineistosta. Aineistosta tulee ilmi nuorten kokemukset ja toiveet koulunuorisotyön toteuttamiselle koulunuorisotyön työmenetelmien eri osa-alueilla.

THL:n vuoden 2022 kouluterveyskyselyn mukaan Ruokolahden kunnassa nuorten kouluhyvinvointi on ollut suurimmalta osin hyvää. Kouluterveyskyselyn tuloksista voi tulkita, että moni nuorista pitää koulunkäyntiä mielekkäänä, mutta on oppilaita, jotka eivät esimerkiksi koe olevansa tärkeä osa koulu- tai luokkayhteisöä. Osa oppilaista ei koe, että he omaavat hyviä vaikutusmahdollisuuksia koulussa tai, että heidän on mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista. Jotkut oppilaista eivät omaa läheisiä ystäviä, tuntee itsensä yksinäiseksi sekä ovat kokeneet itsensä kiusatuksi. (THL 2023.) Vaikka prosentuaalisesti tulokset olivat pienet, ovat nämä asioita, joihin etenkin koulunuorisotyöntekijällä on merkittävä rooli ja osaamista puuttua.

Nuorten kokemusten ja toiveiden myötä koulunuorisotyöntekijän merkityksellisyys nousi tärkeäksi osaksi johtopäätöksiä. Merkityksellisyys näkyi suurimmalta osin siinä, että nuoret toivoivat koulunuorisotyön jatkuvan osana koulun arkea ja työn pysyvän entisenään. Toiveet koulunuorisotyön jatkumisesta tuli ilmi kyselylomakkeen loppupään avoimista kysymyksistä. Tästä voi päätellä, että nuoret ovat tyytyväisiä tämänhetkisen koulunuorisotyöntekijän toteuttamaan työhön ja haluavat tämän jatkuva sekä kyseisen toiminnan olevan kiinteä osa koulun arkea. Kiilakosken (2014, 87–89) mukaan koulunuorisotyöntekijä nähdään helposti lähestyttävänä henkilönä, joka oman roolinsa myötä omaa rennomman ja luontevamman lähestymiskeinon nuoriin ja täten saa otettua heihin helpommin kontaktia. Olisi äärimmäisen tärkeää, että tällainen aikuinen toimisi vielä jatkossakin osana Ruokolahden koulun kouluympäristöä.

Nuoret pitävät koulunuorisotyöntekijää tärkeänä keskusteluapuna. Keskustelunaiheet ovat käsitelleet melko henkilökohtaisiakin asioita, jotka ovat liittyneet esimerkiksi nuorten ihmissuhteisiin ja elämäntilanteeseen. Nuorten mielestä nuorisotyöntekijälle on helppo kertoa

mikä harmittaa tai painaa mieltä. Tämän takia on tärkeää, että kouluympäristössä toimii helposti ja matalalla kynnyksellä tavoitettava aikuinen.

Tulokset osoittavat, että Ruokolahden koululla esiintyy kiusaamista. Koulunuorisotyöntekijän puoleen käännyttäen luokassa esiintyvät kiusaamisen myötä tai keskusteluavun tarpeessa. Pienryhmätoiminnan myötä koulunuorisotyöntekijällä on mahdollisuus osallistua myös yksinäisyyden ehkäisemiseen. THL:n (2023) kouluterveyskyselyn mukaan ruokolahtelaisista 8–9-luokkalaisista 18,1 prosenttia kokee tullessa kiusatuksi koulussa lukukauden aikana sekä 6,9 prosenttia kokee tullessa koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa. Nuorista 13,9 prosenttia tuntee itsensä yksinäiseksi. Nuoret näkevät koulunuorisotyöntekijän turvallisena aikuisena, jota voi kiusaamistilanteissa lähestyä. Vaikka kouluterveyskyselyn myötä kiusaaminen on suhteellisen pienessä roolissa koulun arkea, nousee opinnäytetyön kyselylomakkeen myötä nuorten huoli kiusaamisesta ja toive sen loppumisesta.

Nuorten toiveissa koulunuorisotyön toteuttamiselle korostui etenkin toive koulunuorisotyöntekijän olemisesta osana koulun oppitunteja ja retkiä. Nuoret toivoivat koulunuorisotyöntekijän osallistumista osaksi koulun oppitunteja sekä sitä, että koulunuorisotyöntekijä itse pitäisi oppitunteja. Myös toiveita koulunuorisotyöntekijän osallistumisesta osaksi koulun järjestämiä retkiä oli useita. Lisäksi nuoret toivoivat koulunuorisotyöntekijän järjestävän enemmän retkiä nuorisopalveluiden kanssa. Nuoret kokevat, että koulunuorisotyöntekijän osallistuminen osaksi koulun retkiä tai oppitunteja mahdollistaisi enemmän nuoria osallistavan tekemisen ja heidän kanssansa olemisen. Tästä voi huomata, että koulunuorisotyöntekijä nähdään koulun arjessa tukevana ja turvallisena aikuisena, jonka toivotaan olevan osana koulun järjestämiä toimintoja ja yhteisessä tekemisessä. Huuskolan (2015, 25) mukaan koulunuorisotyöntekijällä on perustehtäviensä myötä mahdollisuus tukea nuorten osallisuutta ja mahdollistaa turvallinen ryhmätoiminta. Koulunuorisotyöntekijällä on osaamista samanaikaisesti kohdata nuoret ja tukea heitä yksilöinä sekä luoda suuremman porukan kesken yhteisöllisyyttä.

Nuoret nostivat vastauksissaan myös koulunuorisotyöntekijän työmenetelmien merkityksellisyyden. Koulunuorisotyöntekijän pitämiä oppitunteja pidetään mieluisana vaihteluna sekä niiden myötä nuoret kertoivat saaneensa pientä taukoa koulusta. Työmenetelmien, kuten Ketutuskahvilan, myötä nuoret ovat saaneet helpotusta, koska siellä tunteiden purkaminen on sallittua ja suotuisaa. Nuoret ovat päässeet siis puhumaan vapaasti asioista, jotka painavat mieltä. Nuorten kokemuksista voi huomata, että he kaipaavat ja toivovat koulupäiviinsä pientä hengähdystaukoa ja vaihtelua. Vaihtelun toivotaan olevan jonkun muun kuin opettajan pitämää, jolloin koulunuorisotyöntekijä pystyy oman osaamisensa ja työmenetelmien keinoin ottamaan koppia tästä.

Retkien ja oppituntien lisäksi koulunuorisotyöntekijää toivotaan osaksi tukioppilastoimintaa sekä tarpeen mukaan osaksi oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston toimintaan. Nuoret toivovat, että koulunuorisotyöntekijä osallistuisi etenkin tukioppilastoimintaan jatkossakin. Lisäksi nuoret toivovat koulunuorisotyöntekijän toteuttavan pienryhmätoimintaa tarpeen vaatiessa sekä nuorisotilavälituntien eli koulunuorisotyöntekijän toteuttamien kahvihetkien ja nuorisotilan tutustumiskäyntien jatkuvan. Toiveista voi päätellä, että koulunuorisotyöntekijän työmenetelmistä etenkin Ketutuskahvila on ollut nuorille mieluisa ja tämän toivotaan iskostuvan osaksi koulun arkea. Nuoret toivoivat myös enemmän kohtaamista koulun käytävillä ja tapahtumien järjestämistä. Koulunuorisotyöntekijä pyrkii pyörimään koulun välitunneilla päivittäin ja siltikin toive enemmästä koostamisesta koulun käytävillä tuotiin ilmi. Tälle on siis suuri tarve, joten olisi nuorten kannalta harmillista, jos koulunuorisotyö lopetettaisiin kokonaan Ruokolahden koululla.

6.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Kyselylomakkeen kysymykset luotiin asioiden pohjalta, joita haluttiin selvittää. Kysymykset olivat selkeitä, mutta osalle oppilaista, kuten 6-luokkalaisille, koulunuorisotyöntekijä käsitteenä oli vasta tuore, jonka myötä heidän vastauksensa jäivät vajanaisiksi ja kysymykset tulivat osin myös väärinymmärretyksi. Esimerkiksi kysymysten 9 ja 9.1 tyhjiä sekä kielteisiä vastauksia voidaan selittää sillä, että Ketutuskahvila on 6-luokkalaisille tuntematon toiminta, sillä se on tarjolla vain yläasteikäisille. Toki tämä ei kata kaikkia tyhjiä ja kielteisiä vastauksia. Kysymyksessä 8 osa nuorista oli sekoittanut nuorisotilan tutustumiskäynnit nuorisotilan avoimeen tilatoimintaan, jolloin kysymys oli joko epäselkeä tai nuoret olivat ymmärtäneet kysymyksen väärin. Kyselyn vastaukset antoivat kuitenkin tarkkoja ja yksiselitteisiä vastauksia. Kyselyyn vastasi 192 nuorta, joka oli tutkimuksen kannalta riittävä määrä. Tietenkin tulee aina muistaa, että mahdollisuus siihen, ettei kaikki kyselyyn vastanneet nuoret olleet rehellisiä ja avoimia jokaisen kysymyksen kohdalla on olemassa. Kyselylomakkeella saadut vastaukset eivät myöskään ole pysyviä ja esimerkiksi, jos vertaa 6-luokkalaisten ja 9-luokkalaisten nuorten vastauksia, on niissä huomattavaa eroa. Tähän liittyy monta tekijää, joista yksi on se, ettei 6-luokkalaisilla, koulunuorisotyön tuoreena kohderyhmänä, ole vielä uuden lukuvuoden alussa täyttä käsitystä siitä, mitä koulunuorisotyö on. Lisäksi on koulukohtaista, millaisia kokemuksia koulun nuorilla on koululla toteutetusta koulunuorisotyöstä. Jos kysely toteutettaisiin eri koulussa eri nuorille, tulos olisi poikkeava. Tämän takia tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti kärsivät.

Tutkimuseettinen neuvottelukunnan ohjeistuksessa ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa (2019, 5–10) on kerrottu yleisistä, kaikkia tieteenalojen tutkijoiden työtä ohjaavista eettisistä periaatteista.

Nämä ovat periaatteita, jotka ohjasivat opinnäytetyön toteuttamista. Yleisiin eettisiin periaatteisiin kuuluu ihmisarvon ja itsemääräämisoikeiden sekä aineellisten ja aineettomien kulttuuriperintöjen sekä luonnon monimuotoisuuden kunnioittaminen. Tutkimus on toteutettava siten, ettei tutkittavilla koidu siitä haittoja, riskejä tai vahinkoja. Kun alaikäinen on tutkittavana, on hänelle annettava tietoa tutkimuksesta tavalla, jonka hän on kykeneväinen ymmärtämään sekä tutkimukseen osallistumiseen saatu lupa tulee hankkia, joko 15 vuotta täyttäneeltä itseltään tai alle 15-vuotiaan huoltajalta. Tutkittavan alaikäisen itsemääräämisoikeutta ja vapaaehtoisuuden periaatetta tulee kunnioittaa riippumatta siitä, onko huoltaja antanut suostumuksen tutkimukseen sekä tutkijan tulee keskeyttää alaikäisen tutkittavan osallistuminen tutkimukseen, jos se ei ole hänen etunsa ja tahdon mukaista.

Opinnäytetyötä tehdessä toimittiin myös tutkimuseettisen neuvottelukunnan TENK (2023) ”Hyvä tieteellisen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittely” HTK-ohjeiden mukaan. Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita ovat luotettavuus, vastuunkanto, arvostus ja rehellisyys. Se koostuu hyvistä tieteellisistä menettelytavoista, jonka toiminnan alueita ovat esimerkiksi toimintaympäristö, ohjaus, koulutus ja mentorointi, eettisyys ja ennakointi, tutkimusaineistojen käsittely ja hallinta sekä julkaiseminen ja viestintä. Eettisyys ja ennakointi osa-alue kattaa tarvittavien lupien ja suostumusten keruun sekä eettisen ennakoarvioinnin tekemisen ennen tutkimusaineiston keruun aloittamista. Tieteellisellä toiminnalla ei saa vaarantaa tutkijoiden tai tutkittavien terveyttä ja turvallisuutta sekä arvostuksen osoittaminen tieteellisen toiminnan osapuolia kohtaan on keskeisiä huomioitavia asioita. Lisäksi tieteellinen toiminta tulee toteuttaa oman tieteenalan, tässä tapauksessa sosiaali- ja terveystieteiden, sääntöjen ja ohjeistusten mukaisesti samalla HTK-ohjetta noudattaen.

Opinnäytetyötä tehdessä pidettiin kiinni sosiaalialan ammattieettisistä ohjeista. Nämä kattavat epäoikeudenmukaisten toimintatapojen ja syrjinnän vastustamisen, ihmisoikeuksien ja itsemääräämisoikeuden kunnioittamisen, arvostavan vuorovaikutuksen sekä yhdenvertaisuuden edistämisen. (Talentia 2022.) Vaikka ohjeet ovat suunnattu alan ammattilaisille, olivat ne opinnäytetyötä tehdessä mielessä ja työtä ohjaavina tekijöinä läsnä.

Nuoria tutkiessa herää monia tutkimuseettisiä kysymyksiä ilmoille. Nuorten osallisuuden tukeminen nousee esille nykypäivinä usein ja heidät halutaan nähdä oman elämänsä toimijoina, joiden vaikuttamismahdollisuuksia korostetaan ja siihen kannustetaan. Samaan aikaan heidät nähdään olevan rakenteellisesti haavoittuvia yhteiskunnalliselta asemaltaan. (Lagström ym. 2021, 16.) Opinnäytetyön aineistonkeruun kohteena olevat nuoret olivat yläasteella eli he olivat vielä alaikäisiä. Täten lupa ja ilmaisu suostumuksesta olivat melko harmaata aluetta. Onko alaikäinen nuori oikeutettu ja toisaalta pätevä antamaan suostumuksensa tutkimukseen?

Lasten ja nuorten itsemääräämisoikeus on suurena tutkimuseettisenä kysymyksenä. Niemisen (2021, 33) mukaan Suomen lainsäädännössä ei olla tarkkaan todettu, kuka on päätösvallassa lapsen osallistumisesta tutkimukseen. On kuitenkin katsottu, että lapsen osallistuminen tutkimukseen kuuluu sellaisiin henkilökohtaisiin asioihin, josta huoltajalla on lain mukaan päätäntävalta. Ennen päätöstä tulee huoltajan keskustella asiasta ja päätöksestä lapsen kanssa hänen ikäänsä ja kehitystasoon sekä asian laatuun nähden oikealla tavalla. Alle 18-vuotiaan tutkimiseen tarvitaan siis huoltajien suostumus. Suostumus haetaan siten, että vanhempia tai muita huoltajia tulee informoida tutkimuksesta etukäteen, jolloin heillä on mahdollisuus kieltää lapsen osallistuminen. Itsemääräämisoikeuden myötä tarvitaan vielä lapsen oma suostumus, mutta huoltajien kielteisen suhtautumisen myötä lapsen omalla suostumuksella ei periaatteessa ole enää merkitystä. On siis käytännössä epäselvää, minkä ikäinen lapsen tulee olla, että häneltä voi pyytää suostumusta ja miten se pyydetään. Myös perheiden omat käytännöt, mielipiteet ja toimintatavat vaikuttavat siihen kuinka paljon lapsen mielipiteelle annetaan merkitystä.

Toisaalta tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistuksessa (2019, 9–10) on määrätty, että jos alaikäinen on täyttänyt 15 vuotta, riittäisi hänen oma suostumuksensa tutkimukseen osallistumiseen, mutta huoltajia tulee kuitenkin informoida tutkimuksesta. Suurille vastaajamäärille kohdennettavissa kyselytutkimuksissa riittää huoltajan informointi niin, että he voivat halutessaan kieltää lastensa osallistuminen tutkimukseen. Huoltajien informointi riittää myös tutkimuksessa, jossa ei käsitellä alaikäisten tutkittavien henkilötietoja. Koska kysely oli anonyymi, ei siinä kerätty henkilötietoja. Täten huoltajien informointi Wilma-viestillä riitti tämän opinnäytetyön tapauksessa.

EU:n tietosuojasetuksen (2016/679) myötä henkilötietojen käsittelyssä tulee huomioida henkilöiden perusoikeus ja artikla kuusi, kohdan yksi mukaan henkilötietojen käsittelylle tulee olla laillinen käsittelyperuste. Henkilöillä on siis oikeus henkilötietojen suojaan ja henkilötietojen käyttötarkoitus tulee tehdä selväksi. Henkilötietojen käsittelyyn voidaan saada lupa tutkittavan suostumuksella. Kuitenkin esimerkiksi alaikäisten kohdalla suostumus lasten henkilötietojen käsittelyyn tutkimuksessa tulee kysyä huoltajalta (Rutanen & Vehkalahti 2021, 21). Opinnäytetyön aineistonkeruussa ei kysytty henkilötietoja. Täten henkilötietoja käsittelevät eettiset näkökulmat eivät koskeneet tätä opinnäytetyötä, mutta niistä oli hyvä olla tietoinen, kun tutkimuksen kohteena toimi alaikäiset.

Nuorten huoltajille ilmoitettiin opinnäytetyön aineistonkeruusta Wilma-viestillä. Viestissä oli yleistä tietoa opinnäytetyöstä ja siinä kehoitettiin huoltajia keskustelemaan nuorten osallistumisesta kyselyyn. Kaikille aineistonkeruun kohderyhmänä oleville nuorille jaettiin kyselylomake. Ennen kyselylomakkeen jakamista nuorille mainittiin, että jos nuorta on kielletty

vastaamaan kyselyyn tai nuori ei itse jostain syystä halua kyselyyn vastata, on tämä täysin hyväksyttävää. Koska kaikille nuorille jaettiin kyselylomake, painotettiin, että kyselylomakkeeseen voi esimerkiksi piirtää sen aikaa, kun muut tekevät kyselyä. Kyselylomakkeen etusivulla oli saatekirje, jossa oli nuorille yleistä tietoa opinnäytetyöstä. Saatekirjeessä kerrottiin syy, miksi kyselylomakkeeseen olisi tärkeä vastata ja miksi juuri heidän vastauksensa ovat merkityksellisiä. Lisäksi siinä painotettiin, että kysely on täysin anonymi eli nuoren henkilöllisyys ei tule vastauksista ilmi. Nuorilta kyselylomakkeet keräsivät luokanopettajat tai koulunuorisotyöntekijä. Opinnäytetyössä huomioitiin nuoriin kohdistuva tutkimuseettisyys ja heidän itsemääräämisoikeutensa.

6.3 Jatkokehittämisehdotukset ja tulosten hyödynnettävyys

Nykyhetken kriisien kasautuminen on kuormittanut nuorten hyvinvointia. Vaikka koronapandemialla oli heikentävä vaikutus nuorten hyvinvointiin, oli nuorten pahoinvointi jo kasvussa ennen eristäytymisaikaa. Pahoinvoinnin juurisyihin on puututtava ja nuorten hyvinvointia tukevia ja syrjäytymistä ehkäiseviä ratkaisuja tarvitaan välittömästi. Nuoret voivat paremmin koulutuspolulla, kun koulujärjestelmä on hyvinvoiva ja turvallinen sekä siellä on tarjolla tukea ja ohjausta. Hyvinvoiva ja turvallinen koulutusjärjestelmä taas on riittävästi resursoitu. Nuorten hyvinvointia tukevat myös turvalliset aikuiset, joilla on ajan lisäksi osaamista kohdata nuoret sekä tarjota tukea heidän kasvulleen ja ystävyyssuhteiden muodostamiselle. Rakenteellisilla toimilla, joissa tilaa tehdään yhteisöllisyyden luomiselle ja yksinäisyyden vähentämiseksi, on vahvistava vaikutus nuorten mielenterveyteen. Jotta edellä mainitut asiat toteutuisivat, tulisi varmistaa, että kasvatus- ja koulutusympäristössä on nuorten kohtaamiselle aikaa ja osaamista omaavia ammattitaitoisia aikuisia. Lisäksi tulisi varmistaa, että nuorilla on arkiympäristössä ennaltaehkäisevien, matalan kynnyksen palveluiden saatavuus. Jotta matalan kynnyksen ja ennaltaehkäisevien palveluiden tarjoaminen on mahdollista, tulisi oppilas- ja opiskelijahuollon resursseja vahvistaa. (Mieli ry 2022, 7, 9, 15.)

Tulevaisuudessa koulunuorisotyötä olisi hyödyllistä jatkotutkia nuorten näkökulmasta. Ruokolahden koulun nuorten kokemukset ja toiveet koulunuorisotyöstä antavat koululle ja kunnalle oleellista tietoa koulunuorisotyöntekijän tärkeydestä, jolloin kunnassa olisi hyvä pysähtyä miettimään, halutaanko kouluun vakinaistaa koulunuorisotyö. Lisäksi nuorten kokemukset ja toiveet antavat tarpeellista tietoa Ruokolahden koulun koulunuorisotyön kehittämiseksi. Jos koulunuorisotyö Ruokolahden kunnassa jatkuisi, voisi samantapaista kyselyä toteuttaa jatkossakin ja tuloksia verrata keskenään. Myös lähikuntien nuorten kokemusten vertaaminen koulunuorisotyöstä antaisi varmasti hyvää tietoa koulunuorisotyön toteuttamiselle ja sen kehittämiseksi. Koska koulunuorisotyöntekijä nähdään merkittävänä keskustelunapuna ja turvallisena aikuisena osana kouluympäristöä, voisi tärkeänä tutkimusaiheena

toimia koulunuorisotyön mahdollisuus havaita ja tukea kiusaamisenkohteena olevia, yksinäisiä tai ryhmän ulkopuolelle jääneitä nuoria.

Lähteet

Aaltio, I., Juuti, P. & Puusa, A. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus.

Aluehallintovirasto. 2016. Koulunuorisotyön käsikirja. Viitattu 5.7.2023. Saatavissa https://www.nuortenkouvola.fi/wp-content/uploads/sites/4/2018/12/Koulunuorisotyö_kasikirja_WEB.pdf

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679. Viitattu 20.10.2023. Saatavissa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02016R0679-20160504>

Gretschel, A. & Kiilakoski, T. 2012. Muistiinpanoja demokratiaoppitunnista. Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Viitattu 27.7.2023. Saatavissa https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/muistiinpanoja_demokratiaoppitunnista.pdf

Günther, K., Hasanen, K. & Juhila, K. Johdanto: Analyysi ja tulkinta. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 20.10.2023. Saatavissa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/>

Halme, J. & Harinen, P. 2012. Hyvä, paha koulu. Helsinki: Unigrafia. Viitattu 22.3.2023. Saatavissa http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/Hyva_paha_koulu.pdf

Heinonen, S. 2019. Kouluhyvinvoinnin jäljillä. e-Erika. Erityispedagogista tutkimusta ja koulutuksen arviointia. Nro 9/2019. Viitattu 21.8.2023. Saatavissa <https://journals.helsinki.fi/e-erika/issue/view/8/13>

Huuskola, E. 2015. Nuorisotyö vastaamassa nuorten tarpeisiin koulussa. Itä-Suomen yliopisto. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 15.3.2023. Saatavissa https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/15679/urn_nbn_fi_uef-20150688.pdf?sequence=1

Janhunen, K-M. 2013. Kouluhyvinvointi nuorten tulkitsemana. Itä-Suomen yliopisto. Väitöskirja. Viitattu 20.3.2023. Saatavissa https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/11943/urn_isbn_978-952-61-1021-9.pdf

Juhila, K. Teemoittelu. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 20.10.2023.

Saatavissa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kiilakoski, T. 2014. Koulu on enemmän. Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Kivijärvi, A., Kauppinen, E., Kiilakoski, T. & Leskinen, J. 2022. Hidasta kasvua ja lisääntyviä vastuita. Nuorisotutkimusseuran/Nuorisoverkoston julkaisuja 238. Lahti: Kanuuna.

Kolehmainen, M. 2012. Kasvattajana ristiaallokossa. Ammatillinen identiteetti koulussa nuorisotyötä tekevien kokemana. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 27.7.2023. Saatavissa

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/44425/kolehmainen%20marjo_kasvattajan_a%20ristiaallokossa.pdf?sequence=1&isAllowed=y-

Kolehmainen, M. 2013. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö – Nuorisotyöntekijä koulussa on kasvattaja ristiaallokossa. Teoksessa Kylmäkoski, M. (toim.) Avauksia yhteisöjen osaamisen kehittämiseen – Yhteisöpedagogit (YAMK) muutoksen mahdollistajana. 54–59. Viitattu 15.3.2023. Saatavissa <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/63880/978-952-456-149-5.pdf?sequence=1#page=56>

Kolehmainen, M. & Lahtinen, P. 2014. Nuorisotyötä koulussa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke. Viitattu 20.8.2023. Saatavissa <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/93302/978-952-456-174-7.pdf?sequence=1>

Koppa. 2015. Määrällinen tutkimus. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 29.8.2023. Saatavissa <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/marallinen-tutkimus>

Lagström, H., Pösö, T., Rutanen, N. & Vehkalahti, K. 2021. Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Viitattu 28.3.2023. Saatavissa <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/lasten-ja-nuorten-tutkimuksen-etiikka-web.pdf>

Mieli ry. 2022. Nuorten hyvinvointiohjelma. Viitattu 9.10.2023. Saatavissa <https://mieli.fi/wp-content/uploads/2023/02/Nuorten-hyvinvointiohjelma-2022-sivut.pdf>

Nieminen, L. 2021. Lasten ja nuorten tutkimus: Oikeudellinen tarkastelu. Teoksessa Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Vehkalahti, K. (toim.) Viitattu 28.3.2023. Saatavissa

https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/lasten_ja_nuorten_tutkimuk-sen_etiikka_web.pdf

Nuorisolaki 1285/2016. Viitattu 20.10.2023. Saatavissa

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki 1287/2013. Viitattu 20.10.2023. Saatavissa <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131287>

Paju, P. 2011. Koulua on käytävä. Etnografinen tutkimus koululuokasta sosiaalisena tilana. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Pennanen, L. 2014. Koulun osallisuustoiminta. Metropolian ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 23.3.2023. Saatavissa <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/70989/Opinnaytetyo%20Leni%20Pennanen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Perälä, M-L., Hietanen-Peltola, M., Halme, N., Kanste, O., Pelkonen, O., Pelkonen, M., Peltonen H., Huurre, T., Pihkala, J. & Heiliö, P-L. 2015. Monialainen opiskeluhuolto ja sen johtaminen. Viitattu 20.3.2023. Saatavissa https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126938/Monialainen_opiskeluhuolto_Opas36.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Puustjärvi, A. 2022. Pöytäkirja 20.12.2022/Pykälä 277. Kunnanhallitus. Päätös. Viitattu 12.3.2023. Saatavissa <https://dynastyjulkaisu.ruokolahti.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022128-10>

Pääkkö, P. 2022. Nuorisotyö yläkoulussa. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 20.3.2023. Saatavissa https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/753783/P%c3%a4%c3%a4kk%c3%b6_Piia.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Yläne, S. & Paavilainen, E. 2014. Tutkimuksen voimasanat. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Ruokolahden kunta. Nuorisotyö. Viitattu 12.3.2023. Saatavissa

<https://ruokolahti.fi/fi/asiointi-ja-yhteystiedot/palvelut-ja-lomakkeet/palvelut/nuorisotyö>

Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) 2021. Tutkimuseettisistä sääntelystä elettyyn kohtamiseen. Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka II. Viitattu 28.3.2023. Saatavissa https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/lasten_ja_nuorten_tutkimuk-sen_etiikka_ii_web.pdf#page=8

Suominen, M. 2015. Erityisopettaja ja koulukuraattori yhdessä kouluhyvinvointia tukemassa yläkoulussa. Jyväskylän yliopisto. Erityispedagogiikan pro gradu -tutkielma. Viitattu 21.8.2023. Saatavissa

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/47240/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201510013295.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Talentia. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Viitattu 31.3.2023. Saatavissa <https://talentia.lukusali.fi/#/reader/a6cd4fa0-38d8-11ed-90c9-00155d64030a>

THL. 2022. Hyvinvointi. Viitattu 14.8.2023. Saatavissa <https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi>

THL. 2023. Kouluterveyskyselyn aikasarjat perusopetus 8. ja 9. lk, lukio, aol, 2006–2023. Viitattu 9.10.2023. Saatavissa

https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk2/nuoret/fact_ktk2_nuoret?row=952513L&row=952810L&column=alue-886760&column=vuosi-952479.&column=ka-987089&column=taustatekija-888288&column=sp-888243&fo=1#

Tietoarkisto. Mittaaminen: Tilastoyksikkö, muuttujat ja havaintomatriisit. Tampereen yliopisto. Viitattu 30.8.2023. Saatavissa

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/mittaaminen/tilastoyksikko/>

Tilastokeskus. Reliabiliteetti. Viitattu 15.9.2023. Saatavissa

<https://www.stat.fi/meta/kas/reliabiliteetti.html>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Nro 2/2023. Viitattu 31.3.2023. Saatavissa https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarvointi Suomessa. Viitattu 28.3.2023. Saatavissa

https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf

Ukkonen, M. 2012. Nuortentalo katutason osallisuuden vahvistamisessa. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Viitattu 22.3.2023. Saatavissa

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/48525/Ukkonen_Milla.pdf?sequence=1

Vehkalahti, K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsingin yliopisto. Viitattu 15.9.2023. Saatavissa <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/bc1c2c8a-0eb8-4881-ba8f-510ce386b810/content>

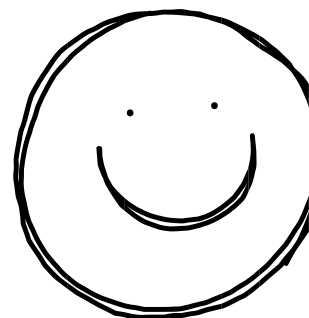
Saatekirje

Moikka! Olen Ronja Viljakainen ja opiskelen sosionomiksi LAB ammattikorkeakoulussa Lappeenrannan kampuksella. Opinnäytetyöni tarkoituksena on kerätä nuorten kokemuksia Ruokolahden koululla toteutetusta koulunuorisotyöstä sekä saada mahdollisesti teiltä nuorilta uusia toiveita koulun sisäisen nuorisotyön toteuttamiselle ja kehittämiseksi. Kohderyhmänä tällä kyselylle toimii te, ihanat nuoret, joita varten koulunuorisotyötä ylipäättään toteutetaan täällä teidän koulullanne. Opinnäytetyössäni ja tällä kyselyllä olisi tärkeää saada juuri teidän nuorten kokemukset ja äänet kuuluviin, minkä myötä Ruokolahden koulun koulunuorisotyötä voidaan kehittää ja mahdollisuuksien mukaan myös jatkaa vuoden 2023 jälkeen.

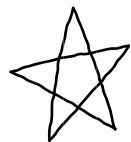
Muistakaa, että vastaaminen tähän kyselyyn on täysin vapaaehtoista ja vastaukset käsitellään anonymisti ja luottamuksellisesti. Kaikkiin kysymyksiin ei ole pakko vastata, mutta tottakai toivon, että mahdollisimman moni teistä vastaisi tähän kyselyyn tosissaan ja laajasti. :) Jos vastailu ei kuitenkaan kiinnosta, piirtele vaikka paperin toiselle puolelle. Painotan vielä, että kyselyyn vastataan anonymisti eli vastaajan henkilöllisyys ei tule missään vaiheessa ilmi. Kyselylomakkeet hävitetään niiden käsittelemisen jälkeen.

Jos sinulle ilmenee jotain kysyttävää, minut tavoittaa sähköpostitse ja arkipäivisin koululla sijaitsevalta nuorisotilalta!

Ronja Viljakainen, ronja.viljakainen@student.lab.fi

Kokemuksesi Ruokolahden koulun koulunuorisotyöstä

Vastaa kyselyyn omin sanoin. Valitse parhaiten omia kokemuksiasi vastaava vaihtoehto kysymyksistä, joissa on useampi vastausvaihtoehto. Kysely on anonyymi eli vastaajan henkilöllisyys ei tule ilmi. Älä siis kirjoita nimeäsi kyselylomakkeeseen.

1. Millä luokka-asteella olet?

- 6-luokalla
- 7-luokalla
- 8-luokalla
- 9-luokalla

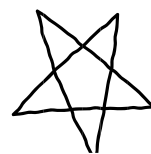
I Koulunuorisotyöntekijän näkeminen kouluympäristössä

2. Oletko nähnyt koulunuorisotyöntekijää välitunneilla?

- Kyllä
- En
- En ole varma

2.1 Kuinka usein toivoisit näkeväsi koulunuorisotyöntekijää välitunneilla?

- Päivittäin
- Muutaman kerran viikossa
- Muutaman kerran kuukaudessa
- En osaa sanoa
- Joku muu, mikä? _____

2.2 Mistä asioista olet jäänyt keskustelemaan koulunuorisotyöntekijän kanssa?

3. Mistä koulunuorisotyöntekijä olisi mukavin tavoittaa?

- Koulun käytäviltä
- Pupuaulasta
- Nuorisotilalta
- Sosiaalisesta mediasta
- Joku muu, mikä? _____

4. Mitä mieltä olet siitä, jos koulunuorisotyöntekijä osallistuisi mukaan koulun järjestämille retkille?

- Olisi kyllä kivaa!
- Ihan ok
- Ei ole mitään väliä
- En näe tarvetta
- Joku muu, mikä? _____

5. Mitä mieltä olet siitä, jos koulunuorisotyöntekijä pitäisi oppitunteja esim. unesta, päihteistä seksuaalisuudesta tai terveydestä? Voit ehdottaa myös muita aiheita, joista oppitunteja voitaisiin pitää.

II Koulunuorisotyöntekijän työnmenetelmiä

6. Mikä/mitkä ovat mielestäsi mieluisimmat koulunuorisotyöntekijän toteuttamat työmenetelmät?

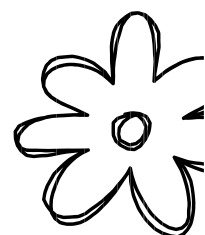
-
- Ketutus/maanantai -kahvit
 - Perjantai fiilikset -kysely (vihko)
 - Pienryhmätoiminta
 - Yksilötapaamiset
 - Ryhmytymiset
 - Kohtaaminen koulun käytävällä
 - Retket
 - Taito ja taide tunnit (kotitalous, käsityö ja kuvaamantaidon tunnit)
 - Ystävyyssuhteiden tukemis- tapaamiset (esim. riitatilanteissa koulunuorisotyöntekijän toimiminen sovittelijan roolissa)
 - En osaa sanoa/minulla ei ole kokemusta mistään työmenetelmistä
 - Joku muu, mikä? _____

7. Miten olet kokenut kahdenkeskiset- tai ryhmäkeskustelut koulunuorisotyöntekijän kanssa koululla?

- Tosi huippuja!
- Ihan kivoja
- Menettelee
- En osaa sanoa

8. Miten olet kokenut tutustumiskäynnit nuorisotilalla? Kuvaile muutamalla sanalla.

9. Jos olet osallistunut Ketutuskahvilaan, miten olet kokenut sen? Kuvaile muutamalla sanalla.

9.1 Toivoisitko, että Ketutuskahvilan toteuttaminen jatkuisi?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

10. Haluaisitko osallistua koulunuorisotyöntekijän pitämään pienryhmätoimintaan esim. kiusaamisen, yksinäisyyden, hankalan luokkahengen tai muun vastaavan takia?

III Vapaa sana, risut ja ruusut**11. Mitä toiveita sinulla on koulunuorisotyön toteuttamiselle jatkossa?**

11.1 Onko sinulla jotain muuta lisättävää aiheeseen liittyen?

Kiitos vastauksista!